

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnstvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta „ 12—	pol leta „ 11—
četr leta „ 6—	četr leta „ 550
na mesec „ 2—	na mesec „ 190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcove ulice št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 24.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnstvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta „ 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četr leta „ 650	celo leto K 30—
na mesec „ 230	

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnštvo: Knaflcove ulice 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Deželni zbor kranjski.

(Dalje.)

Poslanec dr. Ivan Tavčar.

Cela zbornica se zbere okrog govornika in ga poslušajo z največjim zanimanjem.

Kranjska — deutsches Bundesland.

Visoka zbornica! Razmere v deželi neobhodno zahtevajo, da pri ti priliki, ko razpravljamo o začasnem pobiranju deželnih priklad za leto 1909., ne molčimo in da damo duška tistemu ogorčenju, katero še danes polni naše duše. Jubilejsko leto našega cesarja bilo je nam Slovincem leto krvi in solza. To pa zategadelj, ker se je nemškemu nacionalizmu zljubilo obhajati orgije svoje sirovosti in svojega pobalinstva v obisknem spodnještajerskem mestu, ki leži sredi slovenske zemlje, in kateri v vsakem oziru živi od te zemlje! Pri tem si ne moremo prikriti žalostne resnice, da si ravnoisti nemški nacionalizem, ki je ljubljence našega nemškega dvora, skuša polastiti tudi naše dežele, in da ga pri tem podpira slavna naša vlada. Tičimo v esah, ko žive še vedno možje med nami, ki sanjarijo, sedeč pod kako Bismarkovo podobo, o »Krain, dem deutschen Bundesland«, ter menijo, da Slovinci nismo za drugo, nego da nas Avstrija v tla tepta, toliko časa, da nas več ne bo, in da bo široko odprta pot, po kateri bo njega veličanstvo »le roi de Pruse« na hrbtu zadnjega Habsburžana slovensko jezdaril proti sinji Adriji! (Tako je!) Tako nekako se brezdvojbeno zreali prihodnost slovenskega naroda v možganih našega tovariša, gospoda dr. Egra, (Smeh!) ki je imel drzno čelo, da se je pred kratkim javno izrazil, da si Nemci mostu do Adrije po Slovincih zapreti ne dajo!

Vladna pristranost.

In naša vlada dela z vsemi močmi na to, da se urednišči omenjene nemško-nacionalne sanje. Cel vladni aparat pada po Slovincih z železno silo; na Štajerskem, na Koroškem je naš narod dočela brezpraven, in vzlic ustavi ga stara Avstrija zatira, kakor je svoj čas Cromwell zatiral brezpravne Irce. In v zadnji dobi je kruti ta vladni aparat vzel med svoja kola tudi vojvodino Kranjsko, in baron Schwarz je nemški prokonzul v deželi, in njegova vladna modrost tiči v tem, da 20.000 Nemcem deli 95% pravice; Slovincem pa, katerih je skoraj pol milijona, le pičlo 5%. (Tako je! Skandal!) Pri takih okol-

ščinah bi morali sklepi biti, če bi ne opazili, da nam gre za življenje. Furor tentionicus, je dandanes naš vladar, in vladi in dvoru je to všeč. Nikdar ne bom pozabil trenutka, ko se je naš deželni odbor meseca novembra poklonil cesarju in ko je naš deželni glavar z vzvišeno zgovornostjo, kakor je le njemu lastna, pel visoko pesem o vdanosti, pokornosti in neomajni zvestobi slovenskega naroda. Govoril je resnico: slovenski narod je bil svojemu vladarju vsikdar vdan, pokoren in zvest, ali ta vdanost, ta pokorščina in izvestoba pa mu danes komaj daje jamstvo za gomilo v stari zemlji, katero smo podedovali po svojih pradedih! Ko je deželni glavar končal svoje zlate besede, oglasil se je veličastni vladar in neprikrito nas je radi ljubljanskih dogodkov obložil z ostrim ukorom, tako, da smo odhajali, kakor bi nas bil kdo z mokro cunjjo pretipal. Ko pa je bilo sprejeto zastopstvo dežele Štajerske, kjer je nemštvo v Ptuj, Mariboru in Celju še mnogo huje divjalo, ni cesar spregovoril nikake pomirljive besede, in nikogar ni pozviljal k toleranci in medsebojni potrpežljivosti! V tem pogledu pokazala se je v oči bodoča partajčnost, naj jo je že zakrivila krona ali pa vlada. Iz vsega tega opravičeno sklepamo, da nas ima oficialna Avstrija za inferjorno raso, za manj vredno pleme, katero ima nasproti Nemcem tisto vrednost, katero je imela raja nasproti moslemu. Z eno besedo, oficialna Avstrija meni, da smo Slovinci zategadelj na svetu, da nam Nemci po glavah plešejo, in če se kdaj tega poniževalnega položaja naveličamo, pa nas očetovalsko opominjajo, da bodimo tolerantni in med seboj potrpežljivi.

Nemški mob kriv septembrskih dogodkov.

S tega stališča je tudi presojeti septembrske dogodke v Ljubljani, in vse, kar je ž njimi v zvezi. V prvi vrsti postopanje vojaštva, in sicer nemškega vojaštva, kateremu smo bili na milost in nemilost izročeni. Lojalna navada je, da se obsojajo in obžalujejo take demonstracije. Je vse prav! Ali obžalovanje sega samo do gotove meje, ker se končno tudi črv v prahu brani, če se nanj stopa, pa naj bi se slovenski narod ne branil, kateremu hočejo s silo vzeti vse pogoje do življenja! Da pri ti samoobrambi dostikrat nima drugega orožja, nego so demonstracije, temu je kriv avstrijski vladni sistem, ki nam odkazuje v ti omajani državi položaj belotov, dasi je v ustavi

teoretično tako lepo zajamčena enakopravnost vsem narodom. Zatorej je bilo nekaj jasno: kakor hitro so bile v Ptuj opoljovane in tepene slovenske rodoljubkinje, moral se je oglasiti jek iz Ljubljane. Glavni krivec je pa oni, ki je pričel, in to je znani mob, ki kraljuje po spodnještajerskih mestih. Koliko nevedne sirovosti, koliko sirove zabitosti, koliko negnjusne arogance je nakupičenih po teh gnezdih, ve le tisti, ki je kdaj prišel v dotiko s to podivjano drhaljo! Ali nemški ministri ti drhali, kadar se je enkrat izdivjala in znosila nad Slovence, prav radi odpuščajo, njeno divjanje imajo za hvalevredni izbruh nemške energije, dočim bi pri najmanjši demonstraciji pri nas najraje postavili visoke vislice sredi Ljubljane, kjer naj se vsak obesi, ki je razbil kako nemško šipo.

Streli v jubilejnem letu.

Kar pa je nas vse pretreslo ter v nas razvnelo zadnjo strast, je bilo to, da so dne 20. septembra v Ljubljani pokale c. kr. puške in da sta v cesarjevem jubilejskem letu morala umreti dva mlada človeka. Sedem jih je pa bilo razmesarjenih in pohabljenih, da bodo celo življenje pričali o junaštvu nemških vojakov, ki so tako hrabro streljali na neoboroženo slovensko množico. Tudi v tem trenutku stojimo še vsi pod vtiski tega tragičnega krvoprelitja.

Septembrski dogodki — pega na zastavi Belgijcev.

O dogodkih samih pač ni treba mnogo govoriti. Zadeva je povsem jasna: streljalo se je na nedolžne, streljalo se je, bodi z zabitosti, bodi iz hudobije, brez vsake potrebe. Na kratko dokazano je, da se je morilo. V tem pogledu je sodna preiskava dala vsa potrebna pojasnila, izpoved vladnega komisarja, kakor tudi izpoved vladnega policijskega svetnika zajedla se je kakor črna pega v rumeno zastavo pešpolka kralja Belgijcev! In dokaj plohe moralo se bo de razliti na njo, da bo izprana ta pega! Le pogledite, koliko časa so trdali rabuke v Pragi, kako se je ondi vojaštvu godilo, ali vzlic temu se ni sprožila niti ena puška. Češkega naroda se boje generali in oficirji, nas pa ima tudi nemško vojaštvo za »minderwertiges Volk«, za kulije, na katere se lako strelja, kakor se strelja po zajcu na lovu. V tem je iskati vzroka, da so se naše demonstracije kopale v krvi; nemški furor je tičal vmes, in lahko trdimo s ponosom, da je to dokazano po uradni

vestranski preiskavi. O detaljih torej ne bom govoril, pač mi bodi dovoljeno, spregovoriti nekaj splošnih pripomb.

Obrabljeni generali.

Prva pripomba veljajo vojaškim oblastnjem. Te oblastnije žive po zastarelih nazorih, od katerih ne odnehajo in naj pogine pri tem cel svet. Med stare grehe avstrijskih generalov spada tudi oni, da ti stari in dostikrat obrabljeni gospodje nočejo nikdar priznati, da so kaj grešili. Kar oni store, je prav storjeno, in če pri tem utaknejo svoje plešaste glave kakor noj v sipo, pa menijo, da so celi svet prepričali, da imajo prav oni, stari in obrabljeni nemški generali. Za avstrijsko armado, ki je izšla iz ljudstva, je velika nesreča, da ima po večini nemške generale, ki izhajajo iz degeneriranih rodbin, v katerih se avstrijsko generalstvo takorekoč deduje od roda do roda!

Bestijalnost vojakov. — Vojni minister se je osmešil.

Tako je vojaška avtoriteta tudi v Ljubljani postopala. Na noben način ni hotela pripoznati, da zadene vojaštvo 27. pešpolka kaka krivda. Lajtenant Mayer in njegovi Zgor-nještajerci, ki so potem bestijalne karte domu pisali, so bili nedolžni kakor ovčice, in bog ne daj, da bi kak prašek kaznjivosti padel na te ovčice. Vojaštvo je moralo biti nedolžno, ker je kratkovidna vojaška oblast to tako imeti hotela! Pri tem se je ta oblast posluževala najnesrečnejših, najnespametnejših sredstev. Vojni minister se je v delegacijah zagovarjal, da je moštvo tiste čete, kateri je 20. septembra zapovedoval lajtenant Mayer, streljalo prej, nego mu je bilo dano dotično povelje. Naš vojni minister pri tem ni občutil, kako je s tem izgovorom osmešil sebe in avstrijsko armado pred celo Evropo! Največji blagor vsaki armadi je njena disciplina, in v prvi vrsti disciplina pri streljanju. Tu pa je najvišja vojaška kapaciteta — in njega ekscelena ni občutila sramotnega svojega stališča — pripoznala, da so razmere pri 27. pešpolku take, da lajtenant 14 možicelnov ni imel v polni svoji oblasti, in to niti v trenutku ne, ko se je imelo streljati ne na oboroženega sovražnika, nego na neoboroženo množico. In njega ekscelena, ki je prej kot ne duševni sorodnik nekdanjih Alvinzjev, Wurmserjev in Makov, ni zaukazal niti najmanjše preiskave, in polkovnika, ki ima tako disciplino v svojem regimentu,

niti za trenutek ni poslal v kasernski arest!

Krvave karte. — Lajtenantova pohvala.

Kdo bi takemu polku ne kondoliral! K temu pa pride še človeška stran cele zadeve! Predočujte si vendar, da imamo pred sabo vojake avstrijske velesile. Ali vzlic temu ti vojaki kakor turški nicami iz Anatolije, komaj čakajo, da bi mogli streljati na brata, ki je ž njimi ene vere, ki ima ž njimi enega in istega vladarja, in ki pri vsem tem niti najmanjšega orožja v rokah nima! In še prej kot se je ukazalo, prično pokati in pobijati krščene ljudi! Nato se pa še bahajo ter pišejo sorodnikom krvave karte, v katerih vidijo vrhunec slave, da so mogli moriti petnajstletne otroke. Tistega pa, ki je sprožil tri strele na ljudstvo, pohvali njegov lajtenant pred zbrano kompanijo: Also sie waren es, der das Schnellfeuer unterhalten hat. Bravo! So Gott will, werden wir noch schiessen! Prosim, da ne pozabite, da živimo v letu 1909. po Kristovem rojstvu, in da imamo tu opraviti s sinovi nemškega naroda, ki se vedno baha, da je pozobal vso kulturo celega sveta! Pred tako bestijalnostjo si zakriva humaniteta obraz, in z znanim Indijancem smo ponosni, da nimamo s tako kulturo ničesar opraviti!

Lajtenant Mayer.

Govoriti mi je tudi o lajtenantu Mayerju. Naravno, da me ta človek sam na sebi prav nič ne interesira. Interesira me le v toliko, ker vidim v njem tip nemškega oficirja, ki ima malo duha, pa prav nič srea, in ki strastno sovraži vse, kar je slovanskega v državi. Po mojem pričanju ne rožljaj moderni vojak neprestano s sabljo, temveč imej tudi dobro sree. Gorje armadi, v kateri se je dobro sree popolnoma zatrli! Tisti »haltsmaul-lajtnanti« so mi nekaj neznosnega, in menil sem, da so že izginili iz naše armade! Ali ljubljanski dogodki kažejo, da še niso izginili, nasprotno, da imajo v ošabnem generalu Potioreku, ki zapoveduje graškemu koru, mogočnega protektorja.

»Der strammste deutsche Leutnant der Armee«.

Lajtenant Mayer je postal vsled ljubljanskega streljanja »der strammste deutsche Leutnant der Armee«. In nemške pokrajine so opazile v njem nekakega heroja. In iz krogov nemške inteligence je prejel dopise, kateri so ga radi tega,

LISTEK.

Notturmo.

Osebe: Pust, Mora, Duhek, gostje. — Fani, natakarcia. — Kraj: predmestna gostilnica.

Fani: (kima pri peči).
Pust: Fani že spančka!
Duhek: Slovinci smo zaspan narod!
Pust: Fani! Še liter vina, kavka zaspana!
Fani: (si mane oči, zazeha, vzame posodo). Prosim!
Mora: (je siten): Mucka!
Fani: Pustite me no, gospod Mora!
Mora: (resno): Koga si volil, Duhek!
Duhek: Koga neki. Haha! Jaz sem diplomat! Enkrat glasujem za liberalce, drugič za klerikalce, tretjič za socialne demokrate. Tako se ne zamerim nikomur! Vsi me imajo radi in vsi pojdejo za mojim pogrebom!
Mora: Pa bo res imeniten tvoj pogreb!

Duhek: Umiral bom takorekoč z nepopisnim veseljem! (Zeha).
Fani: (postavi liter na mizo): Prosim!
Mora: (je zopet siten): Mucka!
Fani: Oh, ali že zopet! A mi ne greste?
Pust: (nalije): Živio gospoda! Živio napredek! (Pije).
Mora: Kaj napredek! Ves napredek ni toliko vreden kakor onile čik na tleh. Koliko so pa kulturni narodi boljši kakor divjaki.
Duhek: (zazeha): Zakaj pa ne živiš kakor divjak?
Mora: Utegnil bi imeti sitnosti z gosposko. Sužnji napredka smo!
Pust: Sužnji napredka! Pa smo res same reve na svetu, posebno Slovinci!
Duhek: Stoj! Ne zabavljaj sam sebi! Meni se prav zdi, da si že pijan!
Mora: O ne! Tako sem trezen, kakor novorojen abstinent!
Duhek: Jecljaš pa vendar že! No, pa reci desetkrat zaporedoma: »Rahla lira, rahlo svira!«
Mora: Pojdi no spat! Tako gladko še vedno jecljam kakor ti! Ampak ti, ti imaš že kapitalno opico!
Duhek: Moja opica je nocej šele v devetem činovnem razredu!

Pa tudi kadar je v prvem, izgovarjam se zmirom razločno: »Rahla lira —«
Mora: Ne bodi no siten! Danes si hudo poetičen.
Duhek: Danes in vselej, od vekomaj do vekomaj! Poezija je večna, je povsodi, poezija je zgoraj, spodaj in na sredi, ljubi moj! Poezija je v največjem slonu kakor tudi v najmanjši muhi, skrivnostno zaviti v okusni salami! (Zazeha).
Mora: O prmejš! Danes se ga je pa nalezal mož!
Pust: Ojej, naš Duhek že tudi dremlje!
Mora: Škandal! Kako že poje Vodnik. »Sreča te išče, če nisi zaspan!« Še žabe bi bile pokonci, če ne bi bilo pozimi; mi pa dremljemo! Duhek! Pokonci! Nobene samozataje nima ta polh!
Pust: (nalije): Pijva! (Pije). Do dna!
Mora: (izpije): Vraga, dež gre!
Pust: A, kaj še! Fani smrči in Duhek ji pomaga, ta smrčulj! Ali znata lepo! Fani je primadona, Duhek pa smrči prvi tenor.
Mora: Ura bije trudne pozne ure že. Kaj neki poreče moja preljubna žena, ko pridem domov!

Pust: Kaj naj ti reče? Dobro jutro!
Mora: O tako že ne! Moja majbna žena je velika furija!
Pust: Moja je tudi nekaj podobnega.
Mora: Kadar pridem malo pozneje domov, vse pomeče v mene, kar dobi v roke.
Pust: Potemtakem boš nocej še v smrtni nevarnosti?
Mora: Tako je. Pa nič ne de. Saj sem zavarovan za življenje.
Pust: To je pametno in koristno.
Mora: Oh, to bo pa zopet kričala! Uh, uh, ti salamenski dedec nemarni — vidiš, Pust — to je uvod njenega govora! Ti ne veš, kako ti zapoje, kadar pravi »salamenski«!
Pust: Tvoja žena je sploh dobra pevka. Vsa čast!
Mora: Že kar vidim jo, kako meri s svojo copato name neoboroženega reveža!
Pust: Ojej!
Mora: Meri takole name, meri in vpije: »Ali zdaj prihajaš domov? Tri je ura!« Veš, moja preljubna žena rada pretirava. Štiri bo kmalu — lop! In copata me zadene — recimo — na glavo! Oh, pretekli petek sva se ravnala pa še huje! Veš, pri nas pod streho stanuje talentiran dijak.

Na stopnicah je izgubil listek s pesmico. Bila mi je tako všeč, da sem jo prepisal. Čakaj! Kje jo že imam? (Išče po žepih). Aho! Poslušaj! (Beret z listka):

Moja Muza, mila Vila,
mi je čelo poljubila
in mi liro spet navila.
Mila Vila s prstom miga,
plamen v sreču mi zažiga
in me nad oblake dviga.
Lira, lira, milo stokaj!
Struna, struna, ne popokaj,
da nerednosti ne bo kaj!
Ko se na oblakih guncam,
slavo pojem zalim puncam,
slavo pojem puncam zalim,
zraven svojo Muzo hvalim!
Pust: Imenitno! (Pije).
Mora: Ta moj prepis je zavohala moja preljubna žena. Hm, zaradi čisto neznanne Muze, sva imela orožne vaje z dežnikom in omelom! Nocej bo zopet nekaj podobnega. O da bi bil vsaj že terek! Fani! Kikiriki! Plačam! Duhek, pokonci!
Pust: Kako smrči naš Duhek! Še počei od napora! Duhek, Duhek ne popokaj, da nerednosti ne bo kaj! (Namesto zagrinjala pade Duhek).
Rado Murink.

da je pretil nekaj nedolžne krvi, kovali v zvezde. Jaz pa mislim, da je taka inteligenca gnala in v svojem jedru poživljena, ako je spravila v take ekstaze prelita človeška kri!

Mayer — nekaznovan.

Pri naši avstrijskih razmerah se prav nič ne čudim, da se lajtenantu Mayerju ni nič zgodilo; čudim se samo, da dne 2. decembra ni postal oficir Fran šošipovega reda, seve »mit der Kriegsdecoration«! Vojni minister je gospodu dr. Šusteršiču obljubil, da se bo na novo preiskavalo. A preiskuje se nič. Samo lajtenant Mayerja so poslali na blazniško opazovalnico, pa se pravzaprav ne ve, zakaj. O ti vojaški ekspediciji v blazinco se pripoveduje pikantna dogodba, katere bi, če je resnična, za kar pa jaz ne jamčim, v bengalični luči razsvetlila disciplino pri 27. pešpolku. Kakor rečeno, za resnično dogodbo ne prevzame nikakega osebnega poročstva. Le konstatujem, kar se govori. In govori se, da je lajtenant Mayer s svojimi »tovariši« v takozvani »offiziersmesse« nekaj popival. Njegov kompanijski komandant je potreboval njegove službe in po ordonanci mu je poslal takozvani »službeni list«, s katerim ga je v službo poklical. Gospod lajtenant pa je vpriči svojih tovarišev ta list strgal, rekoč: »Was soll mir der Wisch!« Odkrito povem, da ne verujem, da je ta dogodka resnična, ker bi sicer moral obupati nad disciplino v c. kr. armadi. Pač pa bo resnica, da so lajtenant Mayerja postavili pred prag blazinice z golj zastagadelj, ker vojni minister, ker vojna uprava noče, da bi se kaznoval radi malomarnega postopanja pri ljubljanskih dogodkih!

Mayerjevo izzivanje.

Naj je že lajtenant Mayer blazen ali ne, nekaj se mu nikakor ne more odpuštili. In to je njegovo provokatorično postopanje po 20. septembru! Naravno je, da je Ljubljana, ko so bili ubiti ljudje, v hipu stala v plamenu. Bilo nas je mnogo, ki smo smatrali demonstracije za nekaj takega, kar daje orožje v roko političnemu nasprotniku. Ko pa se nam je povedalo, da je tekla človeška kri, zavrelo nam je v glavi, in najmirnejšemu meščanu so se krčile pesti. Po Ljubljani je vse gorelo, vse je bilo razbeljeno, in treba je bilo le iskre, da se zopet ni vse vnelo!

V tem nevarnem položaju je lajtenant Mayer svojo s človeško krvjo zamazano pest dvignil proti mirnemu človeku. Prežal je nanj, in ko ga je zavohal v Prešernovih ulicah, ga je napadel iz zasede ter ga pretepel. Da je bila v ulicah tedaj večja množica, vnela bi se bila prava bitka, in znova bi bile vojaške puške pokale. Početje lajtenant Mayerja je bilo torej posebno naravno, in če je na primer njega kak civilist na ta način napadel, kakor je napadel on gospoda Pirea, izročil bi bil čisto gotovo kazenski pravici in težka ječa bi mu ne bila odšla. Lajtenantu Mayerju pa se ni ničesar zgodilo, in Potiorek je imel svoje dopadajenje, da je mogel neznan oficir celo Ljubljano na nečevnem način izzivati. Sicer pa recite kar hočete, ako pet do glave oboroženih oficirjev zahrbtno napade neoborožena meščana, ne vidim jaz v tem ničesar junaškega, ničesar častnega! Take reči uganjajo pretepači, ali kakor jih Nemeč imenuje »Raufbolde«, kateri nimajo nikakega pomena za človeško družbo. Zatorej me je pretreslo, ko sem čul, da lajtenant Mayer pri tistem naskoku ni bil sam, temveč da ga je spremljala tolpa tovarišev kot nekaka garda. Ta garda je ostala pri strani, in če bi lajtenant Mayer s svojo nabrušeno sabljo in s svojim nabitim revolverjem ne mogel ugnati slabotnega Pirea, bila je takoj pripravljena priskočiti na pomoč, tako, da bi bili skoraj doživeli prizor, kako je sedem c. in kr. oficirjev skupno napadlo enega samega civilista. Skoraj bi človek mislil, da bi kaj takega, kakor je bil lajtenant Mayerja ekces v Prešernovih ulicah, v normalni državi ne smelo biti mogoče. Zlasti od strani vojaštva ne, ki je glavno breme preobloženega davkoplačevalca. Opuščam vsako daljšo opazko, samo toliko rečem, da si pojma viteštva ne morem tolmačiti na ta način, da bi videl viteze v ljudeh, ki v večjem številu in oboroženi napadajo enega samega človeka, ki pri tem še oborožen ni.

»Pravična preiskava«.

Pa naša vojaška oblast, ni hotela takih škandaloznih reči preiskati, in kakor vse kaže, reklamuje naša vojna uprava za rumeni ljubljanski pešpolk pravice rimskih pretorjancev. Da bi taki pretorjanci mogli kaj napačnega storiti, tega vojna uprava ne bo nikdar priznati hotela, tem manj nasproti nam Slovincem, ki smo v njenih očeh inferjorna rasa, ki naj si šteje v čast, če dobiva brece od naših nemških generalov. Tak je duh, ki preveva našo generaliteto, in že od pričetka ni bilo pričakovati,

da bo nam ta generaliteta pravično preiskala postopanje vojaštva pri ljubljanskih izgrelih. Pravične vojaške preiskave ni bilo, in je tudi ne bo, ker nam vojaška uprava v tem oziru noče biti pravična, in nam toliko časa pravična ne bo, dokler bo ces. armada to kar je zdaj, prav grda in kruta ponemčevalnica.

General Potiorek.

Vojaško upravo pa zadeva še drugo očitjanje. Ne samo, da je partajčno odrekla vsako preiskavo in kaznovanje, prištetu se ji mora tudi v greh, da je vse storila, kar je morala razdvojiti že itak prerazburjeno prebivalstvo Ljubljane.

V te stvari se je namreč tudi vtaknil korni poveljnik general infanterije gospod Potiorek! O tem možu moramo govoriti, kajti storil je nekaj, česar mu nihče od nas Slovincem ne more odpuštili. Vedel je namreč polkovnik 27. pešpolka, da je poročnik Mayer nemogoč pri 27. pešpolku v Ljubljani, in zato ga je poslal v Gradec, a od tamkaj ga je zopet Potiorek poslal nazaj v Ljubljano, da se je ta človek potem nalašč kazal po ljubljanskih ulicah ter posedeval pri odgrnjenih kazinskih oknih vsak dan in prezirljivo gledal na tiste ljudi, na katere je prej streljal. Da se je torej v kaj takega vtikal korni poveljnik, je to škandal, ki je mogoče edino le v Avstriji! (»Tako je!«)

Vojaštvo je v Ljubljani tudi prej nastopalo in imelo je za oster nastop več vzrokov dne 18. in 19. septembra, kakor pa dne 20. Pametni vojaki, kakor so to na primer francoski in tudi drugod, in tudi nekateri naši, bi v takem slučaju gotovo ne storili kaj takega in ne bi prelivali nedolžne otroške krvi.

»Bajonetni napad brez krvi, ni bajonetni napad.«

In kaj se je potem celo zgodilo! Poročalo se je v Gradec, da je lajtenant Mayer tudi dne 19. septembra napravil »Bajonettangriff« na občinstvo. In kako se je potem izrazil feldeajmjošter Potiorek! »Ein Bajonettangriff, wobei keine Verwundung stattfindet, ist für mich kein Bajonettangriff!« (Velikansko ogorenje v zbornici: »Skandal!« »Sramota!«) To je krvooločnost, ki sramoti vsakega oficirja, posebno pa takega, kakor je general Potiorek, ki bi moral biti hvaležen nam, ker je nekaj let preživel med nami. S tem sem pri koncu.

V Avstriji je potemtakem nemogoča vsaka demonstracija. Ni dal streljati pri nas niti zastopnik vlade niti policijski svetnik, storil je to edino le nezrel poročnik, in zato odločno protestiramo proti temu, da bi ob takih prilikah poveljeval vojaštvu kak tak nezrel kadet ali »fähnrich«, ki bi dal streljati v ljudstvo pred seboj.

Mrliča med slovenskim narodom in dinastijo.

Vem, da je veliko ljudi med nami, ki so obžalovali dogodke pred 20. septembrom z vseh strani, a meni se je očitalo, da sem v ljubljanskem občinskem svetu bičal vlado in pri tem dejal, da se bodo krogle, ki so prodre v slovensko meso, zadrlje še globlje! Res je to in takoj sem tudi dejal, da odleži ležita med slovenskim in nemškim narodom dva mrliča v Ljubljani. Obžalovanja vredno je to, in bojim se, da bodeta ležala ta dva mrliča tudi med nami in našo dinastijo! (Splošno odobravanje pri slovenskih poslancih, posebno pri narodno - naprednih, tudi na galeriji!) Nato se oglašajo k besedi

poslanec dr. Janko Vilfan.

Govori predvsem o potrebi njegove volilnega okraja ter preide potem na krivice, ki se gode Slovincem v državnih uradih. Govor priobčimo v celoti prihodajče.

Poslanec Josip Turk.

Visoka zbornica! Ne bi se oglašil k besedi, ali srce mi hrepeni po naščevanju nad tistim, ki je zakrivil nesrečni dan 20. septembra, in to je gospod baron Schwarz. Tako je potekal demonstracijah je gospod deželni predsednik brez vednosti gospoda župana Hribarja, kateri je predstojnik mestne policije, poklical orožništvo, katero je nastopalo brutalno proti mirnemu ljudstvu. Takoj je zaprlo vse ulice proti ljubljanski kazini in je protipostavno brez dovoljenja in brez vednosti, na svojo pest udrl v Auerjevo gostilno. Tu se je zgodil prvi zločin, ta je bil po nedolžnem aretiran g. nadinženec Trelovšek in tu se je znani ošabni ritmojšter Lelleck jako lepo odlikoval svojim nastopom. Ko je pa g. policijski svetnik Vračko videl nevarnost vsled postopanja zandarmerije, jo je po sreči hitro preprečil. Zalvala zato pa je dobil, da se mu je odvezlo poveljstvo policije, se je počel čela celo množica policijskih organov z Dunaja v Ljubljano, kateri zabog še danes strašijo po Ljubljani. »Tako je!« Častita gospoda! P. v.

zaša zahteva je, da pri nas na slovenski zemlji znajo orožniški častniki slovensko. (»Tako je!«), žalbog pa tega pri nas na slov. zemlji ni in taki ljudec gotovo niso zmogli, da bi izvrževali nair in red. Gospod deželni predsednik pa je še šel tako daleč, da je poklical celo orožnike popolnoma nezmožne slovenskega jezika iz Dolnje Avstrije! (Dr. Pegan: »Kajajali ko so odhajali!«)

Na dan 20. septembra je ošabni ritmojšter Lelleck v Šolskem drevoju zaklical: »Was ziv o« schreie, »les vider-chiessen« in ko je g. profesor Tavčar kot Slovincem, ko je priča celima dogodku v Šolskem drevoju, potrdil besede katere je vzklikal ošabni ritmojšter, bil je v ritmojšterje tako predrzen, da je z gospode profesorja sodniško prečujati.

Visoka zbornica! Znano vam je tudi, kako je postopalo orožništvo na posebno povelje g. orožniškega polkovnika Riedlingerja in dež. predsednika barona Schwarzja proti našemu mirnemu slovenskemu ljudstvu, in to kažejo tudi razne orožniške ovadbe, med katerimi se nahaja tudi ovadba proti popolnoma nedolžnemu našemu tovarišu gospodu dr. Peganu, katerega so vlekli, kakor kakšnega razbojnika v zapor.

Častita gospoda! Kar ni mogel in kar se ni upal ovaditi nemški volksrat, to je ovadil gotovo po prizadevanju volksrata in ministra Pradeja, polkovnik Riedlinger. Da ni bilo treba orožnikov in vojakov, je bil najboljši dokaz dan pogreba narodnih zrtev, ko so vso stvar vzeli v roke gospodje obeh slovenskih strank in so okoli 30.000 ljudi, kateri so se udeležili pogreba in bili gotovo razburjeni, pomirili z dobro besedo. (»Tako je! Res je!«)

Postava pravi, da ima deželni predsednik le tedaj pravico zbirati zandarmerijo, če je v veliki nevarnosti! G. baron Schwarz pa kliče pri vsaki priliki orožništvo, če to nemški volksrat zahteva, ali če vidi g. baron na Bleiweisovi cesti kak strah. Še celo tako daleč se je izpovabil g. baron Schwarz, da je na dan otvoritve deželnega zbora poklical nič manj kakor 150 orožnikov v Ljubljano, seveda ne v naše varstvo, temveč zato ker se je morebiti bal za svoje kosti ali pa ker je imel slabo vest! Koliko denarja je stalo to po nepotrebnem, in koliko je ubogo orožništvo trpelo na zdravju in denarju!

Eno naj si gospod deželni predsednik baron Schwarz zapiše na čelo: da ga bodo še naši potomci obsojali za zločin, ki se je storil na 20. september. (Odobravanje.)

Eno moram tudi še pribiti: Če misli vlada iti z nami, nam je prav, če pa hoče z nemškim ministrom, pa naj bo to Prade, Wolf ali pa po milosti nemškega volksrata celo baron Schwarz, naj le stori to, tedaj bomo obrabčevali ž njo kar najtemeljitejše! Odločno protestiramo in bomo vedno protestirali proti temu, da bi vtikal svojo krvavo roko v naše razmere nemški minister - rojak ali pa nemški volksrat! (»Tako je!« Burno pritrdjanje!)

Visoka zbornica! Vsem nam je dobro znano, da gospod deželni predsednik baron Schwarz ni bil kos svojih nalogi pri septemskih dogodkih in zaradi tega ne morem reči drugega, kakor da naj tak nezmožen in nam Slovincem sovražen deželni predsednik pobere svoja šila in kopita in naj se preseli tja v krtovo deželo! (Burno odobravanje v zbornici in na galeriji. Klic: »Živio Turk!«) Deželni glavar: »Galerija, mir!« K besedi se oglasi

predsednik nemškega volksrata dr. Eger.

Pravi, da bi se ne bil oglašil, a oglašil se je, ker se je v debati omenilo tudi justične zadeve, posebej pa v neki interpelaciji govorilo o premetitvi dež. sod. svet. Einspielerja in se pri tem pečalo tudi z govornikovo osebo, češ, da je shodu v kazini dne 27. decembra m. l. govoril, da je premetitve Einspielerjeva se zgodila »über Betreiben des deutschen Volksrates.« Pravi, da to ni res, češ, da tedaj premetitve pri sodišču še niso bile delocene ter torej ni mogel vedeti zanje. (Smeh! Ugovori!)

Svetnik Einspieler, da je preziral veljavne Pražakove jezikovne naredbe, po katerih mora sodišče občeavati s strankami v njihovem jeziku, češ, da je nemških strankam na nemške vloge odgovarjal slovensko, to pa šele zadnji dve leti. Govornik, da ga je osebno interpeliral radi tega, a je šele po večkratni ponovitvi teh »nepostavnosti« vložil pismeno pritožbo na vsako oblast. (Klic: »Saj nimate s tem ničak: narodne škode!«) Ta pritožba je bila ugodno rešena, in to da je poudarjal na tem kazinskem shodu, češ, da so višje oblasti ugodile nemškemu željam.

Sicer pa niste Slovinci nič izgubili, saj je Einspieler ravno tiste narodnosti kakor je tudi njegov na-

slednik Andolšek! (Dr. Triller: »All Einspieler je bil discipliniran!«)

Govorilo se je tudi tu, da se s tem, če se ugaja našim upravičnim željam izvršuje invazija nemškega uradništva na Kranjsko. Misli se more pri tem ravno svetnika dr. Boscheka, ki pa je bil najstarejši kompetent. Da pridejo od drugod Nemci na Kranjsko, je povod v tem, ker je veliko kranjskih Nemcev, ki znajo slovensko in so nameščeni na Štajerskem in Kranjskem. Ako hočejo Slovinci, Nemci takoj zamenjajo, da pridejo ti Nemci na Kranjsko.

Govorilo se je tudi o izgrelih, ki so se začeli 18. septembra (Klic: »Nein, schon früher, in Pettau!«), in dr. Tavčar je sam danes priznal, da so ti izgreli revanša za Ptuj. (Klic: »Ni res!«), in ti izgreli so se obrnili proti Nemcem v Ljubljani popolnoma neopravičeno.

Pritožuje se, da so slovenski govorniki imeli toliko pritožb, najhujše pa mu je, da se je uvedel po 20. septembru — bojkot. (Klic: »Oho!« Turk: »Zdaj bo pa prišla Kranjska hranilnica!«) Bojkot je prepovedan po ministrski naredbi, ki je veljavna tudi za Kranjsko. Eno mejo mora namreč vendar imeti bojkot, kajti, kar se je storilo vse potem tiska, je preveč. (Klic: »Ali ste brali »Deutsche Wacht«?) Se v vsem strinjamo ž njo! Omenil je tudi nekdo, da ste na Kranjskem dve narodnosti, slovenska in kočevska. (Klic: »Saj je res tako!«) Kočevci so vendar tudi Nemci in imajo tudi pravico do svoje domovine. (Klic: »Saj jim je nihče ne jemlje!«) Dr. Tavčar je rekel, da je govornik veleizdajalsko govoril na shodu v kazini, da je Kranjska »deutsches Bundesland«, tega da govornik ni rekel, pač pa da je bila Kranjska to in da bodo Nemci skrbeli za to, da bodo dobili svoje pravice, ki jim gredo na Kranjskem!

Nemci ploskajo, razun barona Schwegla, slovenski poslanci pa se mu smejejo. Govorniku se je tupatam med govorom ugovarjalo tako krepko, da je govornik komaj nadaljeval. Izkazal se pač dr. Eger ni s svojim govorom — pričakoval bi človek kaj več od njega — ali mu milje v deželnem zboru ne prija tako, kakor v kazini. Bo že najbrž tako!

Poslanec dr. Ivan Oražen.

Visoka zbornica! Obupno je stanje kranjske dežele, obupno v vsakem oziru, v narodno-gospodarskem in v narodno-političnem.

Dežela, katere je tako logato obdarovana s krasotami narave, da se ji vsak tujec čudi, dežela, katere je obljubena s pohlevnim, delavnim, dobrim slovenskim ljudstvom, ta dežela stoji ob propadu gospodarskega poloma, nje ljudstvo je izžeto in izstradano ter se mora trumoma seliti iz svoje domovine v tujino, da si ohrani vsaj svoje nago življenje.

Veliko se je že govorilo in pisalo o vzrokih te gospodarske stagnacije, o pripomočkih in sredstvih, s katerimi bi bilo mogoče priti v okom temu gospodarskemu nazadovanju in prepričan sem, da se bode tudi v visoki zbornici prav mnogo sklenilo in potem tudi izvedlo, kar bode vsaj deloma olajšalo gorje tega ljudstva. Uverjen sem, da se bode v tem oziru postopalo složno, ker smo skoraj vsi slovenski zastopniki sinovi tistega izmučenega ljudstva, katero z upanjem zre sedaj na nas, da mu pomoremo. (»Tako je!«)

V tem prepričanju, da se bode namreč vendar nekaj storilo za dobrobit našega slovenskega naroda, me tudi ne omaja fakorekoč programtična izjava vodje S. L. S., g. dr. Šusteršiča, kateri je izjavil, da bode njegova stranka napela vse sile, da pomore do blagostanja našemu kmetu, kateri tvori večino prebivalstva, četudi sem zastopnik mesta.

Res je, da so si interesi dežele in mest večasih protivni, da ne soglašajo, ali ravno tako je pa tudi resnica, da če se godi dobro meščanu, se godi dobro tudi kmetu, in ako se godi kmetu dobro, izhaja tudi meščan ložje. (Odobravanje.)

O dobri volji slovenskih zastopnikov te visoke zbornice tedaj ne dvomim.

Bojim se le, da vsa ta dobra volja ne bode zadostovala. In zakaj ne? Kakor sem prej omenil, je mnogo vzrokov našega gospodarskega nazadovanja, in po mojem mnenju je eden glavnih

krivični sistem

s katerim se nas vlada. Ta krivični politični sistem, pod katerim ječi in trpi celokupni slovenski narod že sto in stoletja, je zakrivil in je skrivaj da ne pride slovenski narod do onega miru, kateri je potreben, da se doseže kaj na gospodarskem polju. Vsakemu izmed vas je znano, koliko delavnih, požrtvovalnih mož slovenskih je že padlo in se izrabilo proti nečevnemu sistemu. Ko bi bili vsi ti ro-

doljubi porabili svoje moči v prid gospodarske povzdige našega naroda, ne bi stal ta narod danes v tako obupnem položaju. In še danes ni smo dosti na boljem, še danes se moramo boriti proti ponemčevalnemu sistemu naše vlade v uradih, šolah in sploh na vseh kulturnih poljih.

Toda o oficialnih zastopnikih tega sistema, o gospodu baronu Schwarzju in njegovih svetovaleh govoril bodem pozneje, sedaj mi dovolite, da spregovorim nekoliko o onih faktorjih v naši deželi, kateri podpirajo ta sistem.

Mir v deželi.

Že prvi dan sedanjega deželno-zborskega zasedanja ste izjavili obeh slovenski stranki željo, da se vrne v deželo mir, katerega mi vsi potrebujemo. Jaz verjamem na besedo obeh ma slovenskima zastopnikoma.

O miru, o želji po miru izjavil se je tudi zastopnik nemškega veleposvetstva in rekel, da tudi on želi, da se povrne v deželo mir.

Gospodje Nemci, dovolite mi, da se drznem dvomiti o resničnosti te vaše izjave, ker ve ste pač ravno ti, stii, kateri niste hoteli in še nečete privoliti niti najmanjše pravice slovenskemu narodu in ki podpirate nam sovražni sistem. Jaz vam sicer verjamem, da si želite tudi vi miru tistega miru, v katerem je bil slovenski narod tako zaslužjen, da nje bilo niti čuti o njem, tistega miru, ko je bil naš narod vaš hlapec v njegovi gospodarji. Da, tega miru si poželite, to vam je rad verjamem miru slovenskih grobov. (Tako je!) Ali to je »nemški mir«, in do takega miru si jaz ne zaželim, in do prepričan sem, da tudi ne slovenski narod. (Tako je!) Jaz sem človek odkrivenega značaja, in zato vam bom tudi povedal odkrito svoje mišljenje o vas.

Ponemčevanje na meji.

Vi dobro znate, da tvorijo na Štajerskem dobro tretjino vsega prebivalstva Slovinci, ravno tako tudi na Koroškem, vi znate, da ta narod ne živi v omenjenih deželah razkropljen, ampak v kompaktnih masah. Vi tudi dobro veste, kako se godi tam našemu narodu, da mu vsi sorodniki, tamošnji Nemci ne privošči niti slovenskih ljudskih šol, kaj šele kakih višjih izobraževališč. Že v mlada, mehka srca nežne mladine sejejo strup, vcepilajo jim sovraštvo do njih slovenskih roditeljev, slovenskega jezika, do slovenskega doma. Iz slovenske dece ustvarjajo svoje je janjčarje, kateri zaničujejo potem svojo mater, katere jih je rodila v bolečinah, in katere je to nedolžno deca učila prve zvoke, prve besede svojih mili materinščini. Vi dobro veste, kako se godi naši slovensčini v tamošnjih c. kr. sodnih in davčnih uradih, vam je znano, da tam ni mesta za Slovence, da je za kompetentnejše najslabše priporočilo, če se izkaže, da je Slovincem. Vam je znano, da se tam vsa sredstva dopuščena, s katerimi se slovenskemu narodu škoduje gmotno in duševno! (Res je!)

Gospoda, kaj ne, da so vam znana vsa ta politična in duševna grozodejstva, katere izvršujejo vaši soimisljeniki, vaši bratci na Štajerskem in Koroškem nad ubogimi Slovinci!

Nemškega protesta ni bilo!

Sedaj vas pa vprašam, vas, ki ste izjavili, da ste vneti za narodnostni mir na Kranjskem, kdaj ste pa še vzdignili svoj glas, kdaj ste pa protestirali proti tem nasilstvom, katere izvršujejo vaši bratje nad Slovinci? Jaz vem, da mi vi ne bode odgovorili na to vprašanje, in sicer zato ne, ker mi sploh ne morete dati povoljnega odgovora.

Zato vam bodem pa jaz odgovoril na to vprašanje. Ne le, da niste nikdar protestirali, ugovarjali temu barbarizmu, kateri se izvršuje nad našimi sorojaki, ampak narobe, se odobravalni in pritrdjevali ste temu početju. V kazini, v krogu »Volksrata« ste se zbirali, slavili svoje brate in njih lopovstvo ter kovali nove načrte proti nam. In ko so se zgodili nečevni, škandalozni, naravnost roparski napadi na mirne Slovincem in Slovence v Ptuj, ali ste imeli mogoče tedaj v svoji sredini moža, kateri bi bil vstal in obsodil to gnusno početje vaših renegatov?

Nemške laži in psovke.

Ne, vi sami ste pisarili v svojih listih »Grazer Tagblatt«, »Grazer Tagespost« in »Deutsche Stimmen aus Krain«, da se je prav zgodilo Slovincem, da nimajo nobene pravice zborovati v Ptuj, in še premalo se vam je zdelo vseh teh lopovščin. In ko se vam je potem odgovorilo v Ljubljani, ko je zaženketalo nekoliko šip, dasiravno se vam ni niti približno tako odgovorilo, kakor bi bil zaslužil atentat v Ptuj, tedaj ste nagromadili v svojih listih cele grozode laži in obrekovanj, da je do neba smrdelo. Pisali ste, da ste bili oropani, da niste varni življenja, da

(Dalje v prilogi).

se vam krade imovina, da ne sme noben človek spregovoriti nemške besede na ulici, da ga drugače Slovencej takoj pobijejo. (Skandal!)

Gospod dr. Eger, ali se še spominjate besed, katere ste ali vi sami ali pa vaši bratje iz »Volksrat« tečaj pisali: »Horde vertierter Menschen, slavisch stierische Wut, Strassenräuber, Slavenhorden, Erpresservolk, die Bestie im Slaven, Pöbelmeister von Laibach, Von den Straßen wurden deutsche Tafeln herabgerissen, Hyänen?« Te psovke so pač lep znak »nemške olike.«

Zraven ste nas črnili na zgoraj kot veleizdajalce, kateri imajo skrivne zveze z zunanjimi nasprotniki države. Vsa ta gnusna sramotjenja slovenskega naroda, porodila so se in širila po svetu iz »nemškega Volksrat«, tiste gadje zalege, katere so razli v dnu srca vse, kar je slovenskega. In vi gospodje, ste člani, demona tudi načelniki tega »Volksrat«, zato ste tudi vi odgovorni nam nasproti za vse te lumparije, zato nam tudi naravnost izjavim, da ne verujem vašemu zagotovitju, da bi raj živeli v miru z nami. In jaz na vas plohne apelujem radi miru, ker nas ne smatram na Kranjskem kot narod, ampak le kot nemške priselence, kateri se morajo ukloniti nam. Saj razen Kočevcev in par veposestnikov, obstoji celo kranjsko nemštvo iz privandranih nemških radnikov in pa renegatov, katerih naslednjih pač ne morem smatrati kot »narod«. Zato zastopam stališče, da nas morate vi prositi za mir, ne pa mi vas. In še to vam moram povedati, da smo Slovenci vse kar smo posegli na narodno-političnem polju, posegli proti vaši volji, v trdem boju z vami, kateri ste bili zakleti sovražniki vsega, kar je količkaj disano po slovenskem.

In tisti Eger, kateri je včeraj nametil našo literaturo, temu je do jara slovensčina, dobra tako, da jo uporabi za partej, a njegov oče celo prodaja slovenske trakove. (Tako ste Odobravanje!)

(Dalje prihodnjic.)

Obrambni vestnik.

Kaj je s „Slovenskim šolskim društvom“ za Koroško?

Lani se je nekako na tihem ustanovilo na Koroškem „Slov. šolsko društvo“. Za predsednika je bil izvoljen župnik Matej Ražun, v odboru pa so skoraj vsi priznani voditelji slovenskih Slovencev. Ustanovitev novega društva je marsikoga presenetila, ker smo se povpraševali: Čemu novo društvo? Saj je bila naša šolska družba sv. Cirila in Metoda ustanovljena za vse slovenske pokrajine ter di resnično deluje nesebično in nepristransko po svojih močeh v vseh slovenskih deželah. In ravno na Koroško je obrnila posebno pozornost, ker ustanovila med drugim šolo v St. Rupertu pri Velikovu. Kmalu pa se je javnost pomirila, ker se je zagovarjalo v časopisih, da je novo društvo ustanovljeno po vzoru Šolskega društva na Goriškem, da dobi nova slovenska šola v St. Jakobu v Rožni javnega lastnika, oziroma zaščitnika. Nadalje bi naj društvo imelo namen, pomagati slovenskemu prebivalstvu potrebna pravna navodila glede šolstva, ker se je vrhutega zatrdjevalo, da novo društvo nikakor ne bo konkludiralo društvo naši šolski družbi, ki želi delovati z njo vzajemno, to izvenkoroški Slovenci celo povravljali novo društvo. Minili so meseci, a o novem društvu ni bilo moč dobiti jasnosti. Niti vsem odnikom niso znana pravila. Ko pa hotela družba sv. Cirila in Metoda ustanovljati na Koroškem nove poizkušnice, našle so ponekod na poseleke, češ, da morajo misliti v prvi stvari na svoje novo šolsko društvo, menda tudi misli ustanovljati poizkušnice. In to se je na merodajnem mestu tudi potrdilo. Upamo v intenciji dobre stvari, da koroško društvo namerno opusti, zakaj sicer se razje samoobsebi konkurenca, zanese strankarstvo tudi v to obdobje slovenske organizacije na sigurno škodo slovenskemu Sloventstvu, v prvi vrsti koroškemu. Zato ima slovenska javnost pravico, da zahteva jasne izjave.

Niše nade v slovensko šolstvo na Koroškem.

Ako nas vse ne vara, bližamo se Koroškem boljšim časom glede šolstva. Dočim je namreč bil pred 10 leti pok. nadučitelj Fr. Eller edini lokalno narodni učitelj na Koroškem, imamo danes v deželi 14 popolnoma odločnih narodnih učiteljev, ki imajo učiteljska na zasebnih šolah v St. Rupertu in St. Jakobu. Razum je že tudi med učiteljicami nekaj uspešnih rodoljubnic. Letos pride na Koroško učiteljska zopet 6 naših učiteljic in vsako prihodnje leto vsaj toliko. Smemo tedaj upati, da bomo v 10. letih toliko našega učiteljskega naraščanja, da zginemo z učiteljskih šol trdi Nemci. Kadar

se to zgodi, napočijo našemu jeziku v koroških šolah vkljub krivičnemu zistemu pravičnejši časi. Črka je mrtva, duh je, ki oživlja. Slovenska javnost pa je tudi dolžna, da posveča več zanimanja slovenskemu naraščanju v koroškem učitelstvu, ki mora hoditi trnjevo pot narodnih mučnikov.

Novo podružnico Družbe sv. Cirila in Metoda.

Novi podružnici se snujete v Šenčurju na Gorenjskem in v Železni Kaplji na Koroškem.

Delovanje nemškega „Schulvereina“.

Iz ravnokar obelodanjene statistike je razvidno, da je nemški „Schulverein“ v letu 1907 zdrževal 19 šol s 34 razredi in 47 otroških vrtecev s 55 oddelki. Razen tega je podpiral 75 šol in 97 otroških vrtecev. Na Kranjskem je zdrževal 2 šoli, namreč v Ljubljani (faktični zdrževatelj je „Kranjska sparkasa“) in v Majerlu na Kočevskem. Zdrževani otroški vrtoči so bili v Ljubljani, Trbižu in Zagorju. Podpirane šole so bile v Domžalah, Šiški in 7 šol na Kočevskem (od tedaj je „Schulverein“ ustanovil 3 nove šole na Kočevskem); podpirani otroški vrtoči so bili na Jesenicah in 2 na Kočevskem. Nadalje je „Schulverein“ podpiral godbeno šolo, „Studentenheim“ in šolo za lesno trgovino v Kočevju. Šolske knjiznice je zdrževal v Domžalah in 2 na Kočevskem. 17 učiteljev je dobivalo Judežve srebrnike. Na Štajerskem je „Schulverein“ zdrževal 5 šol (Sevnica, Slatina, Šoštanj, Velenje in Hrastnik), podpiral pa 8 šol (Brezno, Pragersko, Rogatec, Vitanje, Ljutomer, Slov. Bistrica, Vojnik in Laški trg). Nanovo se je ustanovila šola v St. Lenartu v Slov. gor. Zdrževana otroška vrtoča sta bila v Ormožu in Slov. Bistrici, podpirani so bili v Brežicah, Marenbergu, Slov. Gradcu in Velenju. Nadalje je „Schulverein“ podpiral industrijsko šolo v Razvanu pri Mariboru, „Studentenheima“ v Celju in Ptujju, plačeval je nagrado za verouk v St. Iju ter podpiral — deželno vino-rejsko šolo v Mariboru. Judežvevo podkupnino je prejemale 9 učiteljev. — Na Goriškem je zdrževal šolo v Gorioi, na Primorskem pa v Škedenju in Opatiji. Med učitelstvom ni mogel dobiti Judežve. Na Koroškem ni zdrževal šol, ker so itak nemške, zato pa je metal polne pesti srebrnikov med učitelje in občine.

Konferenca o češkem vprašanju.

Dunaj, 15. januarja. Kakor je znano, ima vlada namen na konferenco o češkem vprašanju povabiti tudi vodilne politike iz drugih dežel. V nemških poslanskih krogih nameravajo rešitev tega spornega vprašanja prepustiti izključno poslancem iz Češke. Krščansko-socialni voditelji bodo se posvetovanju udeležili. Vlada bo jezikovno predlogo na vsak način predložila parlamentu. Konferenci pa se ta predloga sama ne predloži, marveč samo njeni temeljni obrisi. V nemških političnih krogih sicer niso prepričani o uspehu te akcije, vendar pa smatrajo, da stvar ni v naprej brezupna. Češki radikalci bodo pri teh posvetovanjih zastopali stališče, da predlogi, tihoči se deželne ustave in ureditve jezikovnih odnosov na Češkem ne spadajo v kompetenco parlamenta, marveč edino pred češki deželni zbor. Kakor listi javljajo, se narodnosocialni poslanci ne bodo udeležili te konference, ker jo smatrajo v naprej za brezuspešno.

Avstro-turški sporazum.

Carigrad, 15. januarja. »Ikdam« piše, da je novo stališče Avstro-Ogrske zadovoljivo in priča o dobrih intencijah, zatrjuje pa, da o ponudbi Avstro-Ogrske, da plača 54 milijonov kron odškodnine, še ni padla končna odločitev.

Carigrad, 15. januarja. Turški bojkotni odbor za avstrijsko blago je sklenil, da ne odneha od bojkota, dokler sporazuma ne odobri parlament. Vseled tega sklepa avstrijski parniki ne morejo blaga spraviti na suho.

Novo srbsko ministrstvo.

Belgrad, 15. januarja. Velimirovičev ministrovstvo pada kralju svojo demisijo, čim se iznova sestane narodna skupščina. Kralj bo demisijo sprejel, ker so se staroradikalci in samostalci medtem sporazumeli. Na čelo tega koalicijskega kabineta stopi Nikola Pašić. Izmed staroradikalcev, vstopita v kabinet Stojan Protić in dr. Paču, izmed samostalcev pa Stojanović, Glavinic in Pečić.

Turško-bolgarska pogodba.

Sofija, 15. januarja. Ministrski svet je pooblastil ministra Ljupčeva, naj Turčiji ponudi 120 milijonov. Bolgarska vlada je prepričana, da bo Turčija to ponudbo sprejela.

Dunaj, 15. januarja. Bolgarski minister zunanjih del Takov se je mudil tukaj, da bi sondiral razpoloženje za nameravano finančno operacijo bolgarske vlade. Kakor je znano, potrebuje Bolgarska denarja za rešitev konflikta s Turčijo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 16. januarja.

— Deželni zbor kranjski. Poročilo o nadaljevanju včerajšnje in danajne deželnozbornske seje priobčimo radi pomanjkanja prostora v prihodnji številki. — V petkovi seji, ki je trajala do polu 10. zvečer je po govornih deželnega predsednika, dr. Šusteršiča, ki je pripisoval vzrok demonstraciji v Ljubljani ljubljanskemu županu in le malo baronu Schwarzgu, govoril je še baron Schwegel proti bojkotu in ko je poročeval dr. Krek zaključil razpravo, se je sprejel začasni proračun. — V sobotni seji je najprej vprašal dr. Triller, kaj ni prišel njegov nujni predlog v zadevi zvišanja učiteljskih plač na dnevni red, in dobil zagotovilo, da se zgodi to, potem so se volili odposlanci v priobčinsko in osebno dohodninsko komisijo. — Nadalje poroča dr. Šusteršič o reorganizaciji deželnih uradov v smislu, kakor je že utemeljeval svoj predlog. Predlog in resolucije se sprejmejo. Nato se seja prekine in se potem vrši tajna seja.

— Občinski svet ljubljanski ima v torek, dne 19. t. m. ob petih zvečer sejo. Na dnevnem redu javne seje so: Naznanila predsedstva in poročila: o dopisu županovem glede ustanovitve mestne zastavljavnice; o nenadni škonstraciji mestne blagajne dne 19. novembra; o prošnji „Slovenske Filharmonije“ v Ljubljani za letno in za izredno podporo; o proračunu zaklada splošnih ustanov za leto 1909; o proračunu mestnega zaklada za leto 1909; o prošnji „Slovenske Filharmonije“ za delegovanje treh občinskih svetovalcev v njen odbor; o porabi dotacije za božičnici na I. in II. mestnem otroškem vrtoju; o dopisu županovem v zadevi nadaljnjega vzdržavanja obrtnih nadaljevalnic; o odloku deželnega odbora, s katerim se je razveljavil sklep občinskega sveta glede stavbnega dovoljenja za neke preizdave v hiši dr. pl. Valente v Frančiškanskih ulicah; o dopisu mestnega magistrata glede preizdave kanalov v mestni klavnici; o prošnji Emanuela Zelinke za odpis polovice stroškov za začasno polaganje vodovodnih cevij v njegovo vilo ob Cesti na Rožnik št. 5; o proračunu mestne elektrarne za leto 1909; o dopisu županovem glede premembe sklepa občinskega sveta, tihočega se voznega reda električne cestne železnice na Dolenjski ostri in revizije voznega tarifa. Na dnevnem redu tajne seje so: Naznanila predsedstva in poročila o prošnji neke šolske služkinje za zvišanje službenih prejemkov; o proračunu potrebnim mestnega užitninskega zakupa za leto 1909; o prošnji Franca Breskvarja za podelitev gostilniške koncesije in o prošnji Ivana Markežiča za podelitev gostilniške koncesije.

— Deželnosodni predsednik Levničnik — nekdanj in sedaj. Nekoč je imel deželnosodni predsednik g. Levničnik revizijo pri nekem okrajnem sodišču. Prišel je nenadoma in njegova prva pot je bila na mesto označeno z O. Tam je našel nekaj skvarjenih tiskovin — g. Levničnik v svojem 42letnem službovanju ni pokvaril še nobene tiskovine — ter začel s silno visokim fisteonom vpiti, da so se kazencini kar prestrašili, kakšna praviljivost je to, če kakšen uradnik ne pazi na to, da bi vendar ne skazil kake tiskovine. To je res jako lepa lastnost predsednikova, da ne pusti podrejenim uradnikom tiskovin tratiti, toda gospod predsednik Levničnik ni ostal zvest svojim načelom. Kakor je našim citateljem že znano, je gospod Levničnik preteklo leto prepovedal podrejenim sodiščem rabiti mnogo slovenskih tiskovin, tihočih se kazenskopravnega reda ter h kratu odredil, da so se morale uničiti dotične tiskovine. Zaradi te jako čudne odredbe je gospod državni poslanec Hribar interpeliral v državnem zboru vodjo justičnega ministrstva; da bo gospod Holzknecht našel izgovor in skušal oprati in opravičiti Levničnikovo postopanje, je umljivo. Toda vsako zavijanje bo laž. Tiskovine so bile tiskane v c. in kr. dvorni in državni tiskarni na Dunaju; pri sodiščih se ne sme rabiti nikaka tiskovina, če ni od ministrstva ukazana; vodstvo dvorne tiskarne gotovo ni tako nespametno, da bo tiskovine za-

lagalo, če jih ministrstvo ne dovoli. Pa še več! Vsako sodišče ima zaznamke tiskovin po številkah; vsako leto dobivajo sodišča poziv na naročitev tiskovin, te naročitve se pošljejo na predsedništvo v Ljubljano, g. Levničnik jih je podpisal in odposlal na višje predsedništvo v Gradec, tam jih je višji predsednik podpisal in odposlal v dvorno tiskarno in iz cesarskega Dunaja so prihajale na Kranjsko z vednostjo Pitreicha in Levničnika slovenske tiskovine. Sedaj pa jih je Levničnik kar na mah uničil na tisoče in tisoče! Sedaj pa uprašamo gospoda predsednika, kaj je večja praviljivost, če se sodnik zmoti in vrže eno tiskovino proč, ali če jih predsednik uniči na tisoče? Kako veli latinski pregovor? Si duo faciunt idem, non est idem. Ne oziraje se na to, da hoče g. Levničnik, nekdanji junaški boritelj v Ptujju v družbi z dr. Ferjančičem in Wengerjem in zagovornik slovenskih pravic v Pražakovem ministrstvu, kratiti pravice slovenskega jezika v sodiščih, ima cela zadeva še drugo ozadje. Uničene tiskovine je moralo vsako sodišče kupiti od dvorne tiskarne za drag denar in sicer iz uradnega pavšala, pavšal se je dobil iz davkarije in v davkariji se nahaja edinole denar davkoplačevalcev; gosp. Levničnik s svojim postopanjem tedaj ni kršil le pravic slovenskega jezika, marveč tudi davkoplačevalcem praznil žep, on jih je oškodoval. Kdo bo sedaj povrnil davkoplačevalcem to škodo? Če je g. Levničnik znan § 1295 občnega državlanskega zakonika, ki pravi, da mora dotičnik, ki je vsled malomarnosti ali vedoma zakrivil škodo, tudi to škodo povrniti in če je g. Levničnik pravičen sodnik, bo gotovo globoko segel v žep ter za uničene tiskovine izdani denar takoj povrnil davkariji. Za denar ne bo v zadregi, saj so mu pred dobrim letom popolnoma protipostavno zvišali službene prejemke kar za 2000 K, dočim nima država denarja za praktikanta niti vinarja na dan. Utegnil bi se g. Levničnik izgovarjati s tem, da se tiskovine niso uničile popolnoma, marveč da so se napravili iz njih uradni kuverti. To je res, a takoj tukaj pripomnimo, da je papir za kuverte mnogo boljši kup, kakor pa so tiskovine. Nadalje tudi lahko pride z izgovorom, da mu je to zapovedal predsednik višjega deželnega sodišča Pitreich. Tudi to je možno. Toda, če bi bil gospod Levničnik še zaveden Slovenec, če bi imel še kaj tistega duha, kakor v Ptujju in na Dunaju, bi se bil lahko Pitreichu uprl; škodovati mu to itak ne more nič; avanzirati ne more več, ker služi že 41 let 5 mesecev in nekaj dni in je star že 63 let. K večjemu bi ga bili poslali v pokoj, to bi pa bilo le njemu v prid, kajti šel bi bil kot branitelj pravic svojega naroda in kot bojevnik za slovensko stvar.

— Zakaj je padel Einspieler? Mnogo se govori o tem, zakaj je g. Levničnik odstavil sodnega svetnika Einspielerja z okrajnega sodišča. Pravi vzrok je globoko zakopan. On ni padel radi slovensčine, ne radi narodnosti, ampak padel je, ker pada Kranjska, to je nemška hranilnica. Nemoi pa tuhtajo, da morajo cesarske oblasti rešiti nemško hranilnico. Znano je namreč Nemcem, da je sirotinskega denarja 13.000.000 kron, reci tri milijonov kron, katerega čuva roka predstojnika na okrajnem sodišču. Od teh milijonov je še kakih 4.000.000 naloženih v Kranjski hranilnici. Varuhi pa zahtevajo, da se denar varovancev in sirot sploh preloži iz Kranjske hranilnice v druge slovenske hranilnice, ki so pupilarno varne. In kranjski Nemoi potrebujejo na okrajnem sodišču moža, ki bi to prepredil, to je oviral. In tak predstojnik more biti le Nemeec, ali pa Slovenec brez barve, brez srca. Naši nemčurji so dosegli s tem triumf, da so odstranili Einspielerja, a Levničnik jim je storil uslugo, katero mu bodo plačali s plemenitim darom v obliki plemstva, po katerem tako koprni. Nemoi dobro čutijo, da s Kranjsko hranilnico pade moč nemštva na Kranjskem, in ker vidijo, da Kranjske (nemške) hranilnice ni mogoče rešiti, to je da izgubijo slovenskega kmeta kot svojo najboljšo stranko, zato hočejo po sili doseči, da se ne bi dvignil pri nji denar slovenskih sirot. Za ta posel pa Nemoi potrebujejo moža, ki nima slovenskega srca in ki bo branil, da slovenski sirotinski denar ostane v nemških krempljih. To je edini vzrok, da je Einspieler moral zapustiti okrajno sodišče.

— Baron Schwarzova strahopetnost. Baron Schwarz ima mnogo grohov na vesti. Tega se tudi zaveda, zato vidi povsod strahove. Te strahove mu slikajo v najtemnejših barvah tudi njegovi dobri svetovalci, zato trepeče pred temi strahovi kakor šiba na vodi. Mož, ki je v vsem svojem delovanju pokazal neverjetno kratkovidnost in naivnost, da ne rabimo drugih primernejših izrazov, je popolnoma prepričan, da eksistira proti njemu cel komplot, ki je naperjen eventualno celo proti njegovemu živ-

ljenju. Zato je dal deželni dvorec zastražiti od cele armade detektivov, redarjev in orožnikov, ki so skriti v Fiharmoničnem društvu, realni in v registraturi deželne vlade (kjer so si tolmačili včasih spise iz francoskih časov). A tudi te odredbe v njegovo osebno varnost ga še niso pomirile, boji se atentata na ulici. Zato se ne vozi v deželni zbor v svoji ekvipaži, kjer bi ga ljudje eventualno lahko spoznali, marveč v starem umazanem fijakarskem vozu o katerem seveda nihče ne sluti, da se v njem pelje — cesarjev namestnik. No, ljudje se tej strahopetnosti grohočejo in vsi so si edini v sodbi, da tako smešne prikazni še ni bilo na stolu deželnega predsednika kranjskega, kakor je gospod Božidar Schwarz!

— Germanizacija na ljubljanskem okrajnem sodišču. Prej kot smo se nadejali, se je izpolnilo, kar smo domnevali ob odstranitvi svetnika Einspielerja od okrajnega sodišča. Začela se je že germanizacija. Evo dokaza. Okrajnemu sodišču služi kot depozitni urad o. kr. davčni urad v Ljubljani za okolico. Ta urad dobiva od sodišča naloge v nemških zadevah nemške, v slovenskih slovenske in je, kakor popolnoma naravno, poročal v onem jeziku, v katerem je dobil nalog. To se je vršilo mirno in nihče niti mislil ni, da je iskati v tem politike, ko vendar ni misliti, da bo podrejeni urad poročal v kakem drugem jeziku, kot dobi nalog. Pa glej čudo! Komaj se je zgodila sprememba v vodstvu okrajnega sodišča, začel je depozitni urad poročati na slovenske naloge nemški in do sedaj enotni spisi postali so pisani, kakor jih tako že starijši sodni funkcionarji. Od kod to? Mislimo, da se ne motimo, da je začel prazniti novi predstojnik okrajnega sodišča svojo bisago, katero mu je napolnil slovenski predsednik Vojteh Levničnik po višjem ukazu dr. Egerja. Ali vsem trem povemo na polna usta, da sodišča nikakor niso rodovita tla za sejanje nemške ljulike in vse sodnike brez razlike opozarjamo, da niso za to tukaj, da delajo politiko, marveč, da dele pravico narodu. Z vtihotapljenjem nemščine pa se pravica krši, ona bora pravica tlačenega slovenskega naroda, da sme vsaj razumeti uradne spise, ako mora plačevati davke in žrtvovati kri. Pozivljamo zato gg. predsednika deželnega sodišča in novega predstojnika okrajnega sodišča, naj to, slovenske stranke žalečo novotarijo nenudoma odpravita, slovenske poslance pa opozarjamo, naj na pristojnem mestu zahtevajo, da vendar še odneha predsednik deželnega sodišča s svojimi jezikovnimi odredbami.

— Kako se je sodilo novomeške „demonstrante“. Kakor se je že svoječasno poročalo, so se novomeški „demonstranti“ kaznovali pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu radi prestopka po starem paragrafu 11 ces. naredbe iz leta 1854. Cela zadeva se je vlekla čez tri mesece. Okrajno glavarstvo je sprva izročilo akte in demonstrante državnemu pravdnistvu, katerega namestnik nemškutar in kazinot dr. Kočevar je odredil, da se je nekaj obdolžencev zaprljo za 51 ur v preiskovalni zapor. Nato se je po dolgem in brezuspešnem zaslišavanju kazensko postopanje popolnoma ustavilo in vrnilo zadevo okrajnemu glavarstvu. Seveda so se v tako dolgem postopanju akte strašno odebili in po našem znanem birokratičnem zistemu zadeva tudi primerno zamotala. Komodni gospodje pri o. kr. okrajnem glavarstvu so brez vseh ceremonij razpisali na 10 decembra p. l. obravnavo in postavili za sodnika tej važni in zamotani zadevi najmlajšega uradnika — praktikanta Gustava Golio. Torej konceptni praktikant, ki je šele pred par meseci vstopil v politično službo, in nima za seboj niti poskusne prakse, je sodil „demonstrante“ in to brez vodstva in nadzorstva kakega starejšega političnega uradnika. In kako je sodil. G. Hanč Ogoreutz je bil obsojen na 50 kron. Priznal ni nič, dokazalo se mu tudi ni nič. G. Bert Laker na 40 kron. Dokazalo se mu ni nič, a je priznal, da se je udeležil demonstracij kot časnikiški poročevalec. Ergo, je bil zraven in se obsoj. G. Miško Poula na 30 kron. Zakaj, — Bog ve. G. Franc Bergant na 20 K, ker je šel gledat v Kandijo in ga je udaril kovač Gorupič z 20-lesno palico po roki. Franc Jakše na 20 kron, Franc Kenda 10 kron, Emil Durini 10 kron, Franc Perdan 10 K. O teh se je dokazalo, da so bili v gostilni pri „Dolenjski železnici“ in šli pred gostilno gledat demonstracije. Viktor Pristov je priznal, da je parkrat „živio“ zavpil. Obsodil se je radi tega v dvanajsetni zapor. Franc Avžin je bil pijan in zaklopal na trgu: „Živio Slovenci“. Za kazen se mu je prisodilo en dan zapore. Torej brez vseh dokazov je kaznoval konceptni praktikant Golio tako obšutno ovadence, dasiravno se

pri demonstracijah še kako šipe ni rasbilo in jim tudi razgrajanja ni mogel dokazati. Da je pa v zaporno kazen obsodil Eristova in Avkina zaradi par živio-klicev je pa zelo čudno. Tudi rassodba glede časnika Lakerja je zelo čudna. Le-ta se ni nahajal bolan na nalezljivi bolezen — škrlatni v bolnišnici in za drakonko rassodbo izvedel šele, ko se mu je dostavila rassodba, t. j. 7. t. m. Vabilo k razpravi se mu ni dostavilo, in vendar se ga je obsodilo in contumaciam na precej visoko denarno globo. Značilno je tudi, da se ni ne ena od ovadencev predlaganih prič dopustila. Ko je radi tega eden obdolžencev nekaj ugovarjal, mu je rekel „sodnik“ praktikant Golia: „Opominjam Vas, da ste mirni. Če ne, ne bodele samo kaznovani po § 11 ampak tudi po § 12.“ Ta izjava pred končano obravnavo pove mnogo. — Tako se je sodilo „demonstrante“ v Novem mestu, sodil jih je mladenci „k. k. Landesregierungs-konzeptpraktikant“ Golia strimesečno politično prakso, ki je nekje v Bosni naredil maturo, in obsodil dva Slovence v Novem mestu, ker sta zavpila „živio“, v zaporno kazen. Dokaz akt c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu r. šte. 29.599 ex 1908.

Zanimiva razprava v Kranjski gori. Dne 8. t. m. se je vršila pred c. kr. okr. sodnijo v Kranjski gori glavna razprava zaradi obtožbe R. Česny iz Mojstrane zastopanom po dr. Ambroschitzu zoper dr. Tičarja, Ivana Slavca in Ivana Hribarja radi dogodkov na kranjskogorskem kolodvoru dne 11. okt. 1908 zvečer. Imenovanega dne je namreč par mojstranških in drugih pravih in posili Nemcev izzvalo v nemškem petjem in nemški podanik Pflaum je brez vsakega poviada razžalil in napadel dr. Tičarja. Vsed splošne ogorčenosti je nastal prepir, pri katerem je nemški podanik Česny udaril brez poviada Iv. Slavca s palico na ustnico in dobil par zasluženih zasuhih od množice. Bilo pa je okoli 150 Slovencev in le 5 Nemcev na kolodvoru. — Razprava je trajala od en četrta na 10. dopoldne do 9. zvečer in končala z oprostitvijo dr. Tičarja in Iv. Hribarja in z obsodbo Slavca na 20 K globo. Mnogoštevilni poslušalci so sledili z zanimanjem zaslišanju okoli 20 prič in dobili vtis, da sta morda dva Nemca pričala po krivem in da je bil na podlagi Iv. Slavca krivega pričevanja obsojen. Vsej tako se govori po celi Kranjski gori. Da je ta sum zares precej upravičen, se razvidi iz tega, da je tožitelj in priča Česny trdil v ovadbi „unter den auf mich losschlagenden ... soll sich auch Iv. Hribar befunden haben.“ Kot priča zaslišani dr. Ambrožič je tudi potrdil, da mu je Česny dal tako informacijo, in da je še pristal, „dass er dies von Röthel erfahren habe.“ Pri glavni razpravi pa je Česny pod prisego izjavil, da dobro vežiz lastne vednosti, da ga je Hribar tepel. Dalje ne trdi niti v ovadbi, niti v svojem zagovoru v tožbi, katero je naperil Slavcu proti Česnemu, da bi ga bil dr. Tičar držal in tudi dr. Ambrožič je potrdil, da ni dobil take informacije, pri glavni razpravi pa je povzel krivo Röthelovo trditev in pod prisego izjavil, da ga je dr. Tičar držal za obe zgornji lehti. Obe te izjavi se zdita subjektivno neresnični, z ozirom na informacijo in ovadbo so pa tudi objektivno neresnične, ker se je po neštevilnih drugih pričah izkazalo, da Hribar na mestu prepira sploh ni bil, in da je dr. Tičar prišel samo razdružiti pretepeče kot župan in se Česnega sploh dotaknil ni. O tem sumu potrjuje poslušalce tudi še okolnost, da je tožitelj zastopnik dr. Ambrožič pri popoldanski razpravi pustil svojega klijenta na cedilu in se odpeljal ob 1/2. proti Ljubljani. Kakor pa se nam zdi še dosti umljiva kriva trditev Česnega in Röthelova, ker je zoper oboje vložen tožba radi lažnjive ovadbe oziroma dolžitve, tako se nam razumljivo zdi, da ni pri tem precej upravičenem sumu kazenski sodnik v smislu § 277 k. z. Röthla in Česnega odvedel v zapor in ju izročil preiskovalnemu sodniku. Ne vemo, zakaj tega ni storil in ne lastimo si nobene sodbe o tem. Vemo pa, da je Česnega pritožba bila vložena na cesarski nemški konzulat v Trstu, odkoder je romala k dež. predsedniku Schwarzu, na okrajno glavarstvo, na deželno sodnijo v Ljubljani in na nadsodišče v Gradcu vsled nadzorovalne pritožbe dr. Ambrožiča, ki je sicer pogoril k njemu, a morda dosegel vendar mal uspeh. Opazili smo tudi že pri razpravi dne 28. novembra, da je kaz. sodnik nenavadno dolgo pestil Iv. Slavca, dokler ni svoje pritožbe napram Česnemu deloma umaknil in tudi pri razpravi dne 8. t. m. smo dobili vtis, da je nenavadno dolgo mučil rasbremenilno pričo za Iv. Slavca, ki je končno izpovedala,

da je možno, da bi bil kljub njeni neposredni bližini Slavcu udaril Česnega. Vsed tega prisaanja je bil Slavcu tudi obojen. Čeprav nismo imenovali tega postopanja pristranskega, se nam vendar čudno zdi, da kaz. sodnik v Kranjski gori zasebnega tožitelja, ki je pri posivu koncem rassprave, da naj stavi predloge, izjavil: „Ich habe nichts zu sagen“, takorekoč pozval, naj predlaga obsodbo, mesto, da bi sodnik ob pomanjkanju predloga s strani zas. tožitelja vstal in vse tri obtožence oprostil. Ker so nam vidi tako postopanje nekazensko in obsodba radi žaljenja časti nepostavna, pozivljamo c. kr. državno pravdnitvo v Ljubljani, da uvede preiskavo in dožene objektivno celo resnico.

Atentat na akademsko svedo. „Slovenski Narod“ in ž njim tudi drugi slovenski časniki so poročali, kako daleč je že prišel rektor dunajske univerze, da se je ponizal — ali morda tudi povisil! — na nivo „Südmärkinega“ agitatorja. Zdrava pamet bi pričakovala, da rektor vsaj poskusi odstraniti od sebe to očitko ali da se vsaj deloma opraviči za to nepostavno, netaktno in slovenske visokošole ter ves slovenski narod žaleče in razburjačo postopanje. A ne! Marveč iz enega blata je zagazil magnificenca v drugo! Nemško časopisje je po slovenskih listih posnelo, kakšen vtis je napravil rektorjev korak na slovensko javnost. In zdaj je začutil rektor dolžnost, da izsledi hudodelca, ki se je predrnil kaj takega poročati slovenski javnosti, ki se je osmelil, celo kritizirati krah „njegove magnificence“ in njega samega imenovati za agitatorja „Südmärkinega“. Prvi oproda „njegove magnificence“, nekdanji in sedanjji burš, zagriženec prve vrste, ki nastopa kar najpristraneje proti nemškemu dijaštvu, pisarniški ravnatelj Blumauer, je poklical zastopnike slovenske dijaštva na odgovor. Kdo je poročal slovenskemu časopisju? To vprašanje tahtajo zdaj modre glave akademičnega senata dunajskega. Verjamemo, da bi se ta gospoda uprav neakademsko, prav po burševski ruda maševala nad krivcem, ki ni zakrivil drugega, kot poročal resnico, da je rektor podpiral in dal rabiti nesramni, vse Slovence žaleči dopis „Südmärke“. Zato ga hočemo izslediti. A ne bo se jim posrečilo. Pa tudi zatrli ne bodo te pravice akademskih državljanov, da bi poročali o nepostavnostih „njegove magnificence“. To pravo imajo tu visokošolci, pa če tudi so Slovenci! Torej le iščite, le vzemite na zapisnik magari vse slovenske dijake po vrsti, kolikor jih je; rektor je napravil krivico, udaril je Slovence v obraz, in to se mora pribiti pred celo slovensko javnostjo, pa če je to „njegovu magnificenci“ in buršu Blumauerju prav ali ne! Blumauer je trdil, da je nečastno arogantno pisanje slovenskih časnikov. To je nesramnost, ki jo more izreči le kak burš Blumauerjeva kova! Poročanje dejstev je aroganca, dejstvo samo pa ni aroganca! Taka logika kraljuje zdaj na prvem avstrijskem vseučilišču! Rektor da je bil upravičen nabiti oni razglas, ker se v njem naznanjajo podpore za dijake. Tako da dela tudi z dopisi posameznih deželnih odborov. Ena beseda arogantnejša od druge! Razglase deželnih odborov meče ta nasekanec v isti koš z razglasi napadalnih nemških društev! In končno je zagovarjal in dokazoval rektorjevo nepristranost s tem, da je trdil, da 90% Knaflovih podpor dobivajo Slovenci. Kaka nepristranost, kaka velikodušnost! Knafli je ustanovil štipendije za „kranische Hochschüler“, kar je takrat in še v Prešernovi dobi pomenilo slovenske visokošolce. Sveda nemški akademski senati je tu svojega mnenja! Njemu je „kranisoh“ zemljepisni pojem in tega se tako krčevito drži, da vsak kranjski Nemec, ki prosa za Knafli, tudi dobi štipendijo, ostalo pa se razdeli med Slovence. Nepristranost do skrajne meje! Na nekaj pa je burševski Blumauer posabil. Da bi bil povedal, koliko odstotkov Knaflovih štipendij vleče njegov prednik za delo, ki ga opravi v par uricah. Tu se naj informira, pa bo dognal, da je velikodušnost in nepristranost akademičnega senata tolika, da dovoljuje šest Knaflovih štipendij, torej letnih 8600 K, referentu vladnemu svetniku Brookhausenu za to, da pregleda prošnje za Knaflove ustanove in o tem poroča pri sebi akademičnega senata. Sicer pa je Blumauer v rektorjevem imenu objubil, da dá po preteku par dni razglas odstraniti. Pa menda rektor ne misli, da je dal s tem kako zadoščenje slovenskemu dijaštvu za svoje nesramno postopanje. O ne! O tem se bo že še prepričal. Tako je akademski senati dunajski soper enkrat pokazal, kako rasumeva akademsko prostost. Nemci smejo nemce

pretepati, smejo zasesti dijaško kuljino in pometati Slovence ven, smejo delati vse, kar se buršem sploh poljubi, vse na rovaš akademične svede. Slovenci pa ne bi smeli niti toliko reagirati na krivice, da bi to sporošili slovenski javnosti. To je bilo morda do zdaj, a več ne bo! Slovensko dijaštvo se zaveda svojih pravic, pa jih hoče tudi izvojevati, nagari če se dunajski akademski senati in nasekljani Blumauer na glavo postavita.

Za Sokola v narodnozastavljanih Domžalah! Danes teden smo na kratko pojasnili, kako žalostne razmere vladajo v Domžalah v narodnem osiru. Skoraj da bi Slovek obupal, ker na prvi pogled je res vsako delo zastoj. Vendar vse še ni izgubljeno. Dá se ohraniti to, kar še imamo in dá se marsikaj pridobiti. Pred vsem je treba v ljudeh vzbuditi narodno zavest, da so Slovenci in Slovenke, in da Slovenec ni manj vreden Slovek od Nemca, od Tirolca. To nalogo si je postavil domžalski Sokol, ki je takoj sprva pokazal veliko življenske sile. Spominjamo na sokolski zlet v Domžalah, ko je nastopila četa domžalskih Sokolov, žal da niso vsi ti ostali zvesti navdušenim besedam, ki so se takrat izrekle! V domžalskem Sokolu se je zbralo precej zavednih Slovencev iz Domžal in okolice. Kakor so se takoj sprva posvetili z vso vneto navdušenim olijem, tako še danes gore zanje. A žalibog, manjka jim sredstev. Se danes so bres telovadnice, telovaditi morajo kot spočetka v majhni sobi, ki jo prepušča njen lastnik (g. Kuhar) brezplačno. Brez lastne telovadnice društvo ni obstanka, zato se je sklenilo, da jo sesida. Kupili so stavbišče od g. Jos. Kuralta na najlepšem prostoru ob državni cesti, kjer je bila telovadba ob sokolskem letu 1907. Stal je 1950 K, veliko svoto, a treba jo je bilo žrtvovati, ker drugega prostora ni bilo na razpolago in se je bilo bati, da ta lepi prostor ne pade v roke nenasičnim Tirolcem, ki so itak že lastniki vsega boljšega sveta v Domžalah. Z nakupom stavbišča so pa izbrpala denarna sredstva domžalskega Sokola in če hoče društvo nadaljevati svoj plemeniti namen, treba mu je takoj izdatno prisločiti na pomoč z izdatnimi sredstvi. Spomladi se mora pričeti z gradnjo telovadnice, brez katere mora društvo prenehati, kar bi bilo za slovensko stvar v Domžalah gotovo usodnega pomena. Res je, da je naš narodni davek izredno velik, vendar če pomislimo, da Domžal pod nobenim pogojem ne smemo pustiti grabežljivemu Nemcu, moramo domžalskega Sokola zagotovo podpreti. Zato se obračamo do Slovencev in Slovenk širom slovenske domovine, naj prispevajo za gradbo telovadnice domžalskega Sokola. Ko bo stal Sokolski dom v Domžalah, napoči za ondolne Slovence nova doba. Davro naj se pošiljajo ali našemu upravnitstvu ali pa naravnost na domžalskega Sokola. Lep zgled narodne poštvovalnosti je dal gospod Jožko Zarnik, vinotrižec na Krtini. Poleg tega, da je ustanovil domžalskega Sokola, naklonil mu je božični dar 60 K, vrli ljubljanski „zaplotniki“ so mu pa naklonili 50 K. Opravičeno se nadejamo, da ta dva zgleda narodne poštvovalnosti najdeta obilno posnemalcev.

Nemške nasilnosti. Iz Kočevja se nam piše: Naše kočevske Nemce strašno boli slovenska trgovina. Ker si ne morejo drugače pomagati, pričeli so jo blatiti v svojem zakonem listu »Gottscheer Nachrichten«. V zadnji številki tega lista — da bi oprali svoje policijske organe — predbacivajo ji celo, da sama pobija svoje šipe, da more potem izzvati mirne Kočevce z narodnimi koleki, celo z onimi črnoobrojbljenimi. Dosedaj smo bili tihi, ker se nismo hoteli vmešavati v trgovino, saj je ta le gospodarskega pomena. Zadnje predbacivanje tega zakonnega lističa je pa vendar vzbudilo preveč ogorčenja, ko kliče na pomoč kar kočevski »Abwehr-ausschuss«, da bi se moglo še molčati. Cela stvar je bila taka: 22. grudnia m. l. zvečer je priletela kepa snega od nasprotne strani ceste v izložbeno okno slovenske trgovine, in je okno razbila. Policijski stražnik je stal isti trenotek v službi prav nasproti slov. trgovini, tudi na drugi strani ceste. Kdor je zagnal kepo, moral je biti kakih sedem korakov stran od policista. Kot organ javne varnosti moral bi biti policist nepristranski, in čuvati tujo last. Vendar je bila cela stvar, kako se je razbila šipa, našemu kočevskemu policaju povsem čudezna, in zdelo se mu je tako malenkostna, da je še ovidil ni. Šele na ovadbo našega trgovca na c. kr. okrajno glavarstvo, katero je odstopilo zavezo sodniji, je ta objubila, da se bode zahtevalo od občine poročilo o celem dogodku. Kaj se je nadalje zgodilo, nam ni znano. Gotovo bode zopet vse utihnilo in pojde cela stvar v koš, saj so kočevski

Nemci privilegirani na zemlji, mogoče celo v nebesih. Če jih sedaj bode v oči lepa s črnim in krvjo popackana hiša slovenske kočevske posojilnice, če jih bode papir, s katerem smo popravili razbito šipo in na katerem so prilepjeni slovenski koleki Ptuj in 20. septembra 1908, se morajo tolažiti, da je to trnje posledica njihove visoke kulture. Če se javnovarnostni organi kočevski ne zmenijo, kadar se Slovincem dela škoda, naj pa sedaj škodo poravnajo, in bode mirna Bosna. Da se pa zakoniti listič »Gottscheer Nachrichten« upa še predbacivati take stvari, kot v zadnji sobotni številki, je pa že nesramnost, ki presega vse meje. — Zopet je ena hiša v Kočevju prišla v odlično slovenske roke. To je kočevske Nemce tako razburilo, da je poslegla vmes celo občina in ponuja vdovi, prejšnji lastnici dvojni znesek are, češ, naj jo nese nazaj v Dolenjo vas; vrhutega obljubuje še nekaj tisočev več, kot dobiček. Od druge strani jo zopet straši občinski tajnik, da ji bode vedno nasprotovale občina, če ne razdere kupne pogodbe: če bi prodala hišo Kočevjarjem, bi prav lahko dobila gostilniško koncesijo, loterijo in ne vemo kaj še vse. Omenjena vdova je sicer Slovenka, vendar spada vsled dolgoletnega bivanja k občini kočevski. Radovedni smo zato, kako si dovolijo občinski organi zlorabljati uradno oblast na tako strankarski način, da bi z žuganjem ali z obljubami dovedli vdovo, naj prelomi kupno pogodbo. Hiša je bila naprodaj že dve leti. Kočevjarji bi jo bili seveda kupili, če bi jo plačati ne bilo treba. Ker si pa gospodarsko ne znajo pomagati, so pač prisiljeni vporabljati uradno oblast. Dosegli vzlic temu ne bodo ničesar.

Boj za slovenščino na Korškem. V »Straži« beremo v dopisu iz Korške: Naš narodni boj bo težaven, dokler nam bo nasproti vlada in z njo vred v narodnem oziru: ordinarijat, dekanije in mlačnost slovenske duhovščine; dokler nam bodo nasprotna okrajna glavarstva, deželne in okrajne sodnije, davčni in občinski uradi, deželni šolski svet in okrajni krajni šolski sveti, ter razni nadzorniki, nadučitelji, šolski vodje, učitelji, provizorični učitelji in učiteljice, poštni uradi itd., od predsednika do zadnjega uradnega sluga. Sedem let je n. pr. minulo, odkar se je pri nas začelo gibanje za slovenske matrike. Odlični gospodje so stali v ospredju — in danes? — je stvar na slabšem nego prej! Nekaj let že smo uradovali s c. kr. uradi mnogi župniki izključno slovenski, in zdaj? — se nameravajo prepovedati vsi slovenski mesečni in četrtletni izkazi v sporazumljenju vlade z ordinarijatom! Dela vse z združenimi močmi. Nemška hegemonija in materialni dobiček v gospodarsko-denarno-politično-posestnem oziru je glavni smoter vladajoče nemško-nemškutarske struje. Pristni Nemci nam niso in ne bodo v škodo, ali poturice so pri nas najhujše. Gospoda poslancu Dobernika oče je Slovenec, ki je služil svoj čas pri Jugoslovanih, njegova mati je trda Slovenka, umrla na Dječkah pri Velikovcu. Lastnik »Freie Stimmen« — gospod poslanec Dobernik kot otrok ni znal nemški in danes — je najhujši Slovenožec, kar jih je na Korškem in — vlada poslušaj njegov glas! Kar smo pri deželni sodniji in okrajnih sodnijah že davno Slovenci v narodnih pravicah imeli, se nam danes odreka. Davčni uradi so po svojih uradniških s slovenskimi strankami naravnost vseskozi sirovi. Otroci se po nemških šolah — mučilnicah ne pa učilnicah — trpinčijo. Hodijo osem let namreč v šolo in ne znajo ne slovensko in ne nemško brati in pisati. Kje je sedaj ustava Turčija in kje je Avstrija? Ahmed Riza ni bil zastoj na Francosko progan! Tam se je toliko naučil, da je mogel in smel vse, posebno avstrijsko državo pred celim svetom osramotiti. Poslanci, bodite pametni in resni, in delujte v prid ljudstva! In pri nas? Delajte kar hočete, samo ne v škodo nemški manjšini, ampak v pogubo slovanstva, posebno južnih slovanskih bratov! Quousque tandem! Ali prisege na paragrafe res nič ne drže in se morajo vendar tako drago plačati?

Koroški Slovenci se boje trializma. Ne smemo se čuditi, da so rodoljubni koroški politiki izza zadnje volilne reforme za državni sbor skrajno neznaupni napram ostalim slovenskim politikom. Nikakor se ne morejo otresti trpkega prepričanja, da so bili takrat — prodani. Razmerje se je od tedaj res ubiažilo. Koroški Slovenci so ta čin sistemski, ki ga imajo na sumu, po krščanski morali odpustili, a — posabiti ne morejo. Ko se je nedavno začelo ventilirati vprašanje o trializmu, lotil se je naših bratov onstran Karavank nemir, kakaj uverjeni so, da bi bili v tem slušaju ertrovani ne samo do Drave, temveč do — Karavank. Mislimo, da ta bojazen ni utemeljena. Toda kogar je enkrat pičila kača, se boji tudi svite vrvi. Naloga slovenskih politikov mora biti, da preženejo

to bojazen z dejanji. Obljub in zagotovil so koroški Slovenci tudi pred volilno reformo dobivali dovolj, a končno so le bili smrtno udarjeni. Odkar so slovenski poslanci združeni v skupnem klubu na Dunaju, jim je lahko pokazati zanimanje in ljubav za Koroško in dejanji. Podpirajo naj v vsem krepko edinega poslancu koroških Slovencev. Zavzemajo pa se naj tudi samostojno za vsako težnjo koroških Slovencev tako, kakor bi bili od njih izvoljeni.

Zopet žrtve nemškega Inrorja med slovenskim učitelstvom na Korškem. Nedavno smo poročali s kako besnostjo so planili Nemci, a to lastni kolegi, po nadučitelju Horvatu v Čačah, ker ni hotel z njimi tuliti po Teyvtonskih logih. Sedaj so si „junaški“ Nemci izbrali žrtve med slabim, nežnim spolom. V slovenskih Mokličah službuje učiteljica gđ. M a r a M i k u l u š, redka izjema med svojimi slovenskimi tovarišicami, ki se nikjer ne boji pokazati, da je Slovenka. V šoli je vzorna pedagoginja, da ji oblasti ne morejo do živga. Nemškutarski tovariši pa jo ravno zaradi tega črte. Ti naphijeni „Biergesichter“ poznajo vsi pedagogičke poklica, politizirani in hajlati po vaških krčmah. Omenjeno tovarišico, ki živi le za šolo in knjige, hudobno napadajo v „Freie Stimmen“, da jo otroci slovensko pozdravljajo, da lepi na svoja pisma narodni kolek. To zadostuje, da so izrekli nad njo smrtno obsodbo. Ker taki argumenti drže pri okrajni in deželni šolski oblasti, imamo novo narodno mučenico. Nemško gonjo bomo zaslovenskali ter že danes opozarjamo slovenske poslance na ta dva kričeca zglede nemške zbesnelosti. Ker bodo brez dvomno sledili še drugi, dobil bo ministar Kanera lep register. Slovenskim učiteljem in učiteljicam na Korškem, ki se ne boje pokazati svojega slovenskega pokolenja, moramo izkazovati dejansko simpatije, a že danes jim kličemo: Slava taki značajnosti! Ne uklonite tilnika, saj niste osamljeni!

Šolnina na srednjih šolah. Vest o najnovejšem ukrepu dež. šolskega sveta glede plačevanja šolnine na srednjih šolah je med pradednimi starši povzročila hudo razburjenje in neprestano nam prihajajo vprašanja, kako je pravzaprav z vso stvarjo. Zato pojasnujemo sledeče: Približno dva meseca po pričetku šolskega leta zborujejo na srednjih šolah posebne konference, v katerih se na podlagi uspehov, ki jih je učencev doletel, kazal, določijo, ali je učencev dež. šolsvetu priporočiti v tem zmislu, da mu dež. šol. svet dovolji, da šolnino to pot ne plača, ali ga ni priporočiti. Gre se torej pri teh konferencah zgotoviti za prvošole, ki so vstopili na novo. Kajti učenci, ki prvi razred ponavljajo, morajo šolnino plačati učenci ostalih, višjih razredov pa imajo odlok, ali morajo šolnino plačati ali ne, itak že izza prve šole roki. — Če je konferenca spoznala, da je upati, da bode prvošolec presilec uspeval, ga dež. šol. svetu priporoči in dež. šol. svet mu dovolji, da tedaj šolnino ne plača (dovolji mu „odlog plačanja šolnine“). Učencev dobi od dež. šol. sveta tozadevni dekret in če spridevalo prvega tega ne kaže nobene dvojke, če je torej učencev prvi tedaj „zdelal“, mu treba plačati šolnino. Če pa ima v svojem spridevalu kako „dvojko“, je torej njegov nadaljni razvoj dokazal, da ne uspeva, da se je konference tedaj o njem motila, mora učencev šolnino, katere plačanje se mu je bilo svoj čas odgodilo, knadno plačati za „zavožen“ prvi tedaj in, ker je padel in s tem izgubil pravico do oproščenja, tudi za drugi tedaj, skupaj torej 40 + 40 = 80 K. Ta odredba je že stara in je ostala neizpremenjena. Novo je letos prikrivdi dež. šol. sveta le to-le: Ko gre pri imenovanju konferenci za učencev katerega učencev je priporočiti za šollog in katerega ne, se opira konference na to, ali more prošilcu priproznati, da so njegovi povprečni uspehi „dobri“ ali samo „zadostni“. In dočim so bile konference mnenja, da naj bi se dovolil odlog plačanja šolnine tudi tistim, ki imajo povprečno samo „zadostne uspehe“, se je deželni šolski svet postavil na stališče, da se odlog dovoliti samo prisilcem, kojijčni uspehi so povprek „dobri“. Tega je nastala kolizija in deželni šolski svet je prisilcem z „zadostnim“ uspehom prošnje zavrnil in do tistihki so morali šolnino plačati, pa izstopiti. To vprašanje je torej rešeno in vsem tistim, ki imajo v kak dekret dež. šol. sveta glasom, katerega se jim je dovolil odlog plačanja šolnine, ne bo treba plačati šolnine toliko časa, dokler ne bodo v svojem semestralnem spridevalu imeli nobene dvojke, dokler bodo torej „delovali“, to je eventuelno do maturo. Za posled je zanje torej z ozirom na plačanje šolnine čisto brez pomena ali so njihovi učni uspehi „dobri“.

(Dalje v prilogi.)

zamo „sadosni“, odločilno je edinole, ali so „zdelali“ ali ne. Prvočolec, kateremu je bil dovoljen odlog in ki bo ta tečaj „zdelal“, ne plača ničesa, marveč ga se smatrati „plačevanja šolnine oproščene“, oni pa, ki ne bodo „zdelali“, bode moral plačati nasaj za prvi in naprej za drugi tečaj.

Glas iz občinstva. Iz deželnozborskega poročila z dne 15. januarja posnamemo, da je propadel gosp. dež. poslanca dr. Trillerja predlog glede oprostitve deželnih naklad v roku vsaj 5 let novozgrajenim hišam v Ljubljani. — Glasovali so za ta predlog samo poslanci narodnopolit. predne stranke. — S tem je zadala S. L. S. mestu Ljubljani najhujši udarec, ki ga bode občutilo splošno prebivalstvo in ki dokumentuje, kako muenje ima ta stranka o koristih meščanstva. — Medtem, ko se meni dati prejšnjemu gosp. deželnemu glavarju nagrado v znesku 4000 K — s katerim zneskom se bi lahko odpisale terjatve že najmanj 10 posestnikov — se z največjo hladnokrvnostjo započeti finančni položaj nbroj ljubljanskih hišnih posestnikov ozir. stanovalec. — Menda ni potreba komentarja k temu dejstvu in nam spričuje to samo posebno naklonjenost, ki jo goji S. L. S. nasproti meščanstvu, ki ga hoče na vsak način pribiti na zid.

Pri deželnem sodišču v Ino-mestu sta bila obsojena dva Slovence, eden radi uboja in eden radi težke telesne poškodbe. Deželno sodišče je pisalo po uravnoteženo spričevalo za enega na ljubljanski magistrat, za drugega na županstvo Olševček pri Kranju. Od ljubljanskega magistrata je dobilo nemški odgovor, od kmečkega županstva pa slovenski.

Okrajni glavar v Radovljici postane baje kodevski okrajni glavar Schönberger. Na to deluje dr. Eger.

Nemški deželni šolski nadzornik na Primorskem. Cesar je imenoval dr. Roberta Kauerja, ki je profesor na gimnaziji v XIII. dunajskem okraju in v uporabi pri namestništvu v Trstu oziroma pri dež. šolskih svetih v Gorici in Istri, za deželnega šolskega nadzornika. Dodeljen je v službovanje dež. šolskim oblastvom na Primorskem. Zmeraj bolj nas pritiskajo ob tla!

Iz sedne službe. Sodnik dr. Krauseneck je premeščen iz Kočevja v Koper. Nemški most!

Iz železniške službe. H. Prešern, postaje-načelnik v Grabstajnu na Koroskem, je premeščen v Saksenburg na Gornje Korosko.

Iz poštne službe. Poštni komisar dr. Ivan Slejko v Trstu je imenovan za višjega poštnega komisarja.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v soboto se igra prvič Nionova rodbinska drama „Simone“ s prvimi igralkami in igralci v vseh vlogah. Drama ima zelo napeto, vsesokoli velesanimivo dejanje velike dramske sile. Vse osebe so izborno karakterizirane. Drama se opremlja v svo elegantno. Želeti je, da bi bile tudi najboljše igre slovenskega repertoarja razprodane, a ne le operne in operetne predstave. — V torek se poje zopet opereta „Girofle-Girofla“.

Glas iz občinstva. Piše se nam: Gospod urednik! Kolikokrat smo se abonente lož slovenskega gledališča že pritožili, da ravnateljstvo ne objavlja, je li predstava za abonente na „par“ ali „nepar“. Kako pa naj abonente z dežele vemo, kdaj je vrsta prišla na nas, ako se nas notorično in na ta način prezira? Menim, da tvorimo abonente lož glavno finančnojalo podlago v gledališkem bidžetu, torej po vsi pravici lahko zahtevamo, da se ravnateljstvo končno zavedarje zaveda svojih dolžnosti.

Telovadno društvo Sokol v Ljubljani ima svoj občni zbor v ponedeljek, dne 25. prosinca ob 8. zvečer v restavracijskih prostorih »Narodnega doma«.

Dar „Radogoju“. Zavedni občini Radomlje in Vič ste naklonili namenu dijaškemu podpornemu društvu „Radogoj“ podporo vsaka po 10 K. Odbor se jima za to rodoljubno darilo javno zahvaljuje in želi, da bi ti dve občini našli mnogo posnemovalk.

„Radogojev“ odgovor mariborski „Straži“. Imenovani list je običal „Radogoju“, da ima na poštinih položnicah nemški naslov „Laibach“. To je žalibog res, a tega ni kriv dovedenji odbor, temveč prejšnji blaženi, ki je mislil, da ne gre brez nemščine. Odbor bo skušal to popraviti in prositi rodoljubne, ki so dobili položnice, naj jih hitro porabijo, da odbor lahko potem naroči nove s slovenskim naslovom.

Društvo „Pravnik“ v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji »Narodnega doma« v Ljubljani društveni večer s predavanjem g. okr. sodnika dr. Moho-čiča o »načelu uradnosti pri izvršilnem postopanju«. Odbor vabi vljudno k občni udeležbi.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal klub slovenskih naprednih akademikov v Celju 600 K kot del čistega dobitka narodne zbirke, ki jo je priredil po Štajerskem. — G. St. Klun, meščan in posestnik v Ljubljani, je izročil naši družbi v dar 4 K 20 v, in globo za tuje besede 5 K 80 v. — Tudi v Genovi bivajoči Slovenci se zanimajo za družbo sv. Cirila in Metoda. Poslali so po g. A. Domicelju 10 K kot novoletni dar. — Hvala iskrena!

Javno predavanje o potresu v Seodnji Italiji se vrši v sredo, dne 20. t. m. v veliki dvorani „Mestnega doma“. Govoril bo dr. Pavel Grošelj in pojasnjeval s skioptičskimi slikami.

I skupina „N. D. O.“ v Ljubljani se bode ustanovila jutri popoldne ob 2. v meščanski pivnici, kam reč skupina mesarskih pomočnikov Vabljeni so torej vsi mesarski pomočniki, da se tega shoda gotovo udeležijo.

Svetovni karneval v Ljubljani. Neverjetno ali vendar je resnično, da bode naše mesto doživelo v letošnjem predpustu izreden užitek. Sestavil se je namreč velik veselilni odbor, katerega namen je prirediti na pustno nedeljo, dne 21. februarja t. l. svetovni karneval po vzoru onih velikih karnevalov, kateri se vrše vsako leto z izrednim sijajem po francoskih, švicarskih in italijanskih velikih mestih. Ko bodo vsa pripravljala dela izvršena, spregovorimo ob širneje o tej prireditvi, opozarjamo pa že sedaj, da se bode tega karnevala lahko vsakdo udeležil in naj oni, kateri nameravajo priti maskovani, že sedaj prično z izbiranjem skupin in posameznih mask, vsaj gradiva za iznajdljivost daje karneval v izobilju, poleg tega pa je čas do pustne nedelje le še jako kratek in je potreba hiteti s pripravami.

Pevsko društvo „Lipa“ priredi v soboto, 30. t. m. veliko predpustno veselico v gostilniških prostorih g. Pavška, pri „Tonetu“ na Martinovi cesti št. 36.

Društvo odvetniških in notar-skih uradnikov za Kranjsko je sklicalo na dne 10. t. m. dopoldne ob 10. redni občni zbor. Ker ni bila navzoča ena tretjina vseh članov — čemur je največ vzrok manifestacijski shod za slov. vseučilišče — imel bi se vršiti občni zbor eno uro pozneje brez ozira na število navzočih članov. Ker pa je bilo pričakovati, da se bode na shodu obravnavalo obširneje glede nadaljnjih ukrepov društva, osobito z ozirom na večkrat predlagano zvezo slov. društev, dalje glede zakona o zasebnem zavarovanju, potem glede ustanovitve pogrebnega sklada, določitve nadomestn ga penzijskega zaveda in pa še več važnih točk, sprevideli so navzoči društveniki, da je treba vsekakor za tako važna vprašanja absolutne sklepčnosti, vsled česar se tudi niso poslužili dobrote § 22 društvenih pravil, temveč se je shod na predlog gospoda predsednika Kamenška preložil na 23. januar t. l. ob 8. zvečer in sicer se bode shod vršil kakor po navadi v restavracijski dvorani hotela „Seidl“ v Kolodvorskih ulicah. — Društvo opozarja svoje člane na ta shod, osobito velja to mlajšim tovarišem in pozivlja vse notarske in odvetniške uradnike ter prijatelje društva, da se ga polnoštevilno udeležijo.

Za plesni venček podružnice drž. slug v Ljubljani v hotelu »Union« dne 23. t. m. se opaža mnogo zanimanja. Priredba je tako skrbno pripravljena, da bo gotovo zadovoljilo vsakega obiskovalca ter mu bo gotovo ostala v prijetnem spominu.

Muzejskega društva za Kranjsko občni zbor bo v petek, 29. januarja ob 6. zvečer v deželnem muzeju Rudolfinumu.

34 milijonov vlog je že v „Mestni hranilnici ljubljanski“.

V nemškem gledališču so večeraj peli opereto „Liebeswälder“. Gledališče sicer ni bilo polno, toda razpoloženje med občinstvom je bilo izvrstno, zakaj pri vsaki točki, ki je ugajala, so zadoneli gromki „heil“-klici po gledališču. Razni slovenski obiskovalci nemških predstav v parterju in na balkonu so se baje pri teh klicih prav izborno počutili. Najbolj so se zabavali pri predstavi gospodje, ki so v službi pri nekem slovenskem denarnem zavodu. Da se nas ne bo napačno razumelo, povemo, da je ta zavod klerikalni.

Ravnatelj Wolf in — slovenski biljeterji. Oni dan po tem, ko je »Slov. Narod« poročal o prazni hiši pri nemških gledaliških predstavah, vzel je ravnatelj beraškega nemškega gledališča na muho slov. biljeterje, ter jim zagrozil, da jih drugo leto vse odpusti, če bo še enkrat kateri poročal v javnost o — praznih gledaliških predstavah. Biljeterji pa so se mu primerno odrezali in nemški ta »volk« je zlezal pod mizol Pri tem nahučenju pa je tudi pristavil: »Wenn ich überhaupt noch als Direktor der deutschen Vorstellungen herkommen werde! — Aha!

Lep kos hinavština. Kakor poroča „Učiteljski Tovariš“, sahaja sgrazeni hajlovec profesor Peers često med slovenske učiteljske, poppeva z njimi slovenske pesmi, priljublja na dopisnice slovenske narodne kolke itd. Tako počenjanje je sumljivo, zato pozor!

Nemikutaraka zagrizenost V Ljubljani izdeljuje žebnje firma J. O. n n G l o b o t s c h n i g g. Ta firma, ki rada spravlja slovenski denar, je tako zagrizena, da na slovenska naročila odgovarja samo nemško in da tudi slovenskim odjemalcem pošilja samo nemške račune.

Slovenska elektroinstalacijska obrt. Fran Sax uvaja in popravlja telefone, hišne telefone, šibkotočno razsvetljavo, preskušnje strelovode. Priporoča izvrstne in cene gospodinske telefone (za kuhinje)

Insolventna je postala Ivanka Toni, trgovka z galanterijskim blagom v Ljubljani.

Razvažanje premoga južno-železniškemu oboju in sicer postajnemu, voznemu in oboju, ki je že v pokoju, je prevzel pod jako ugodnimi pogoji in po nizkih cenah prevaževalec g. Škerlj. Da ne bode podetje ovirano, prosijo se stranke, ki bi ne bile za to, da jim dovaže g. Škerlj premog, naj se oglašijo najkasneje do 18. t. m. v inštrukcijski pisarni na južnem kolodvoru. Odbor.

Iropan nabiralnik. V gostilni na Osojah je bil na praznik Treh kraljev utrađen nabiralnik Ciril-Metodove družbe, s silo odprt in iropan. Našli so ga drugo jutro v snegu. Gostilničar ima na sumu menda tri tiče. Ali je policiji že kaj znano o tej tatvini?

Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je dobil upokojeni višji davčni upravitelj Richard Murgel.

Popravek. V soboto smo poročali, da se pogreša Alojzij Jaro, delavec v Viču. Jaro je bil danes pri nas in izjavil, da je šel le za dva dni v Trst, na kar se je povrnil v Ljubljano.

Občni zbor telovadnega društva „Sokol“ v Sp Šiški, ki se je vršil dne 10. januarja v novi telovadni šišenski šole, je dokazal, da je „Sokol“ na svojem mestu. Želeti bi bilo le, da bi ga Šiškarji podpirali v izdatnejši meri, nego so to delali doslej. — Nevarnost, da se odtuji nadebudno mladež, ni v nobenem kraju tako velika, kakor ravno v Spodnji Šiški, na katero že sedaj gledajo nenasiitni Nemci, kot na svojo trdnjavo. Treba je torej skupnega in intenzivnega dela v vseh društvi v Šiški, da se nemškutarke nakane preprečijo. Izvoljen je bil sledeči odbor: starosta: br. Ivan Zakotnik; podstarosta: br. Fr. Burger; načelnik: br. Rajko, Boltavzer; v ostali odbor pa bratje: Mohar, Ogrizek, Keržič, Cimerman, Čolnik in Tušar; namestniki: br. Zgonc, Kamnikar in Pust; praporščak: Jožef Kovič; njegov namestnik: Kamnikar. Podrobno poročilo o občnem zboru prinese „Sl. Sokol“.

Posavske plantanske podružnice glavno zborovanje bo dne 24. januarja ob 4. popoldan v Rajhenburgu v prostorih Unschulldove gostilne.

Grajščina Dol pri Ljubljani, dosedaj lastnina gg. Fajdiga in Bartol, ostane še nadalje v slovenskih rokah, ker je od sedanjih lastnikov kupil g. Fran Povše, drž in deželni poslanec, kateri gospod je bil že prej enkrat posestnik te grajščine.

Gasilno društvo v Domžalah je vabilo z nemškimi vabili na „Faschings-Unterhaltung“, ki jo je imelo preteklo nedeljo. Nekoliko smo je okroali zato. Zdaj smo pa dobili od nekega člana naznanilo, da so bila vabila slovenska in tudi priloženo slovensko vabilo. V rokah smo imeli in imamo nemško vabilo tega društva na dotično prireditve in nam torej ni v tem oziru prav nič popravljati. Ljudje so se vabili z nemškimi vabili, to ostane pribito.

Litijska predilnica, ki je bila last Schwarz-Zublina in drugov, je prodana in jo je kupil znani tržaški židov Bruner. V osmih dneh se prične zopet redno delati.

Prostovoljno gasilno društvo v Leskovcu priredi dne 24. t. m. v gostilni Lavrinška veselico z godbo, šaljivimi bazarom, prosto zabavo in plesom.

Novomeški kazinotie so priredili v torek v salonu g. Windischerja v Kandiji veselico. Seveda ni šlo brez običajnega hajljaja in petja „patrijotičnih“ pesmi. Častno je bilo zastopano novomeško okrajno glavarstvo po svojih konceptnih uradnikih z glavarjem baronom Rechbaohom na čelu. Štrupena nemškonačionalna zagrizenost teh uradnikov postavlja

maršak dogodek sadnjega časa v pravo luč.

O tatinski družbi v Novem mestu, ki je izvršila več predrznih vlomov in tatvin, še ni nikakega sledu. Osumljenih je več oseb, in so se vršile pri teh hišne preiskave, a brezuspešno. Tudi v preiskovalnem zaporu se nahaja več, vlomov in tatvin osumljenih oseb.

Samomer starca. V Kočevju se je v postelji ustrelil 78letni posestnik J o ž e f J a k l i č zaradi domačih prepriov.

Prostovoljno gasilno društvo v Postojni priredi v nedeljo 7. februarja predpustno veselico v prostorih hotela „Ribnik“.

Narodna zbirka, ki jo je priredil „Klub naprednih slov. akademikov v Celju“, se je prav povoljno obnesla. Nabralo se je 2053 03 K. Ker znašajo stroški za zbirko do 60 K, se je večeraj na občnem zboru razdelila vsota 2000 K in sicer sledeče: Družbi sv. Cirila in Metoda 600 K, Sokolskemu domu v Celju 200 K. Društvenemu domu v St. Ilju 150 K. Javni ljudski knjižnici in čitalnici v Gaberjih pri Celju 150 K. Dijaškemu podpornemu društvu v Gradcu 100 K. Dijaškemu podpornemu društvu na Dunaju 100 K. Dijaškemu podpornemu društvu v Pragi 100 K. Dijaški kuhinji v Celju 100 K. Dijaški kuhinji v Mariboru 100 K. Dijaški kuhinji v Ptujju 100 K. Učiteljskemu skladu 100 K. Ljudski knjižnici v Slov. Bistrici 100 K. Ljudski knjižnici v Slov. Gradcu 50 K. Zvezi narodnih društev 50 K.

Iz Celja odide sodni svetnik dr. Maks Katziantschitz in se preseli v Gradec. Silno hud nemškutar je, zato Bog s teboj!

Dva otroka zgorela v Ormožu sta se na pristavi grofa Wurmbanda zadušila oziroma zgorela dveletna deklica in štiriletni deček kravarja Fekuša. Starši so pustili otroka sama doma in šii po opravkih. Kako je ogejn v hiši nastal, se ni dognalo.

Ogenj. Pri veleposestniku Ostrcu v Bučevcih na Štajerskem je zgorelo za 3000 K mrve in slame. Zažgala je najbrž hudobna roka.

Napad 21letnega K. Bevčiča sta napadla dva lopova pri Vojskem in ga nevarno rauila, da je moral v bolnico.

Zaprli so v Gorici 33 letnega I. Boslaja iz Železne kaplje; išče ga ljubljansko sodišče zaradi žaljenja vere.

Pri poštem uradu v Dutovljah na Goriskem so dognali 2000 kron primanjuljaja. Poštna upraviteljica je odstavljena

Nogo si je zlomil v Deshlah učenec Leop. Gabršček, ko je padel s senika.

V opazovalnico so oddali iz zapora Avgusta Cezana iz Vrtojbe.

Medmestna teletonska zveza Trst Pazin-Palj je bila otvorenja 12. t. m.

Lastno hčer onečastil. V Trstu so zaprli 56 letnega čevljarja Petra Desovčiča iz Splita. Naznanila ga je 24letna hči Klara, da jo je onečastil pred 10 leti, ko je bila stara 14 let. Takrat jo je peljal v neki samostan v Siriji. Na poti tja jo je na paraiku posilil in ji zagrozil s smrtjo. Če bi o tem komu kaj omenila, čez nekaj časa jo je vzel iz samo stana in jo prisilil, da se je morala vdajati moškim. Stud in strah pred vednimi grožnjami sta provzročila, da je naznanila očeta policiji. Desovčič je deloma priznal svoje pekleusko dejanje.

Nenavaden prijatelj. 33letni nakladalec premoga Tomaž Perko-vič v Trstu je vlomil v stanovanje prostitutke Katarine Gubič in jo z nožičem osuval po obrazu. Izbit ji je tudi zob. Divjaka so potem prijeli v neki kavarni.

Nesreča v Trstu. Gospa Matilda Rojina iz Ljubljane je padla s tramvaja tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo. Prepeljali so jo v bolnico.

Japonski časnikar Tokemado Okuda pride v Zagreb informirati se o političnih razmerah. Prišel je k otvoritvi turškega parlamenta.

Prvi „Kinematograf Pathé“ prej „Edison“ na Dunajski cesti nasproti kavarni „Evrope“ ima od danes do vštetelega torka ta le spored: Trije premeteni tatovi. Bretonska avba. (Zanimiv naravni posnetek v VI. delih.) Devojka iz Arlesa. (Drama iz romana Alfonza Daudeta. Krasna, dolga projekcija v 35 slikah, trajajoča 20 minut.) Skioptičske slike. (5 slik.) Elastične premene. (Krasna projekcija v barvah.) Gospod Pomada. (Jako smešno.) Priporočamo!

Mesina pred in po potresu se vidi te dni v kinematografu „Pathé“ na Dunajski cesti in sicer izven sporeda. V seriji od danes do vštetelega torka se vidi Mesina pred potresom, od srede do petka pa po potresu. Ker je bila Mesina prekrasno mesto do 28. decembra 1908, od tega dne pa naravnost strašna rasvalina, je pričakovati, da si občinstvo oboje ogleda v kinematografu „Pathé“.

Izkaz posredevalnice slovenskega trgovskega društva „Markus“ v Ljubljani. V službo se sprejmejo: 2 knjigovodja in korespondenta, 14 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki špecerijske stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 1 pomočnik železniške stroke, 1 pomočnik modne in galant. stroke, 2 kontoristinj, 2 blagajničarki, 4 prodajalke, 6 učencev. — Službe iščejo: 3 knjigovodji in korespondenti, 2 poslovodja, 2 potnika, 4 kontoristi, 23 pomočnikov mešane stroke, 7 pomočnikov špecerijske stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 3 pomočniki železniške stroke, 3 pomočniki modne in galant. stroke, 15 kontoristinj, 9 blagajničark, 8 prodajalke. Posredevalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti majhni odškodnini.

Danes zvečer je v restavraciji na južnem kolodvoru koncert „Slov. Filharmonije“. Nastavijo se razna vina in Pavlansko pivo iz Monakovega.

Policijska statistika. Lansko leto le mestna policija ljubljanska aretovala 1191 oseb, in sicer: zaradi hudodelstva umora 1, zaradi ropa 1, zaradi vloma 2, zaradi hudodelstva in prestopka tatvine 143, zaradi hudodelstva in prestopka goljuflje 37, zaradi požiga 1, zaradi hudodelstva in prestopka poverbe 19, zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe 16, zaradi pretepa 51, prestopnikov §. 45. voj. zakona (ker so se hoteli odtegniti vojaški dolžnosti) 4, zaradi izvabljenja izseljencev 2, zaradi hudodelstva javnega nasilstva 14, zaradi hudodestva nevarne grožnje 8, zaradi ponareje javnih listin 2, zaradi oskrumbe 3, zaradi bogokletstva 1, v policijski tiralnici in vsled revizijoj „drugih uradov 35, zaradi sovodstva 2, raznih ubežnikov 5, zaradi trpinčenja živali 2, zaradi razgrajanja 209, zaradi pijanosti 211, zaradi postopanja 122, zaradi prepovedanega povratka v mesto 78, zaradi beračenja 73, zaradi vlačuganja 39, zaradi napada 2 cigana. Izmed teh se jih je oddalo 143 deželnemu, 230 k okrajnemu sodišču, proti ostalim se je pa postopalo po obstoječih naredbah. Potom mestnega magistrata je bilo oddanih iz raznih dežel 76 moških v prisilno delavnico, 13 pa v blaznicio na Studencu. Težkih in smrtonosnih nesreč je bilo celo leto 58, lahkih pa 50, s samomorilci in vsled nesreč usmrčenih znaša število 140, in sicer se jih je 5 ustrelilo (dva sta bila ustreljena, 7 pa težko telesno poškodovanih povodom septembrskih demonstracij), eden se je po nesreči zastrupil; 3 so se obesili, 5 jih je utonilo. dva sta se ubila, ena oseba se je vsled lastne neprevidnosti pri samovarnu s špiritom občila ter je zgorela, eno pa je do smrtno povozila električna cestna železnica. Težkih telesnih poškodb je bilo pri tepežih 8, javnih nasilstev 13, ropu pa sta bila v mestnem okolišu 2. Prvega storilca je prijelo šišensko orožništvo, drugega pa mestna policija. Tatvin je bilo lanskega leta 198, in sicer 2 ropu, 12 vlomov, 78 hudodelstev in 106 prestopkov. Razen par slučajev pri tatvinah vsota ni presegala nad 1000 K. Skupna škoda ukradenih reči in denarja znaša 11 898 K 14 v. Izsledila in aretovala sta se pri ropih oba storilca, nadalje 6 vlomilcev, pri splošnih tatvinah pa 54 hudodelstev in 71 prestopkov. Slednjič bodi še pripomnjeno, da se je lansko leto posrečilo dognati storilce, ki so predlanskem vlomili v Jebračinovo blagajnico, kakor že znano, v osehah južne vlomilske družbe Franceta Koreha in drugih ter da je bilo splošno stanje javne varnosti v Ljubljani leta 1908. enako stanju prejšnjih let.

Izpraznjene službe. Pri mestni policiji ljubljanski je izpraznjenih več mest provizoričnih policijskih stražnikov s pravico do napredovanja. Oglasijo naj se pa le oni inteligentni, zdravi in čvrsti reflektanti, ki so pri vojakihi dosegli kako šaržo.

Kratek izlet. Pred kratkim je prijel policijski stražnik na Martini cesti prisiljenca Jožefa Štrublja in Karela Deponteja, katera sta popustila delo in svoje tovariše pri mestni električni centrali ter si hotela nekoliko ogledati svet. Oba je odvedel v zavod nazaj. Deponte je bil že preskrbljen z vojaško knjižnico, glasečo se na ime Ivana Simčiča.

Zabavno vožnjo v Trst, na Reko in Zagreb si je bil te dni dovolil 19-letni hlapec Fran Nolimán, kateri je pred izletom poveril svojemu gospodarju, nekemu tukajšnjemu trgovcu 50 K. Ko je prišel nazaj in primerjal hiše po Mestnem trgu z onimi, ki jih videl na izletu, ga je dohitela roka pravice. Fant je bil že popolnoma »suh«.

Zimo hoče preživeti na tuje stroške. Brezposelni tapetnik Henrik Bruk, rodom iz Budimpešte, je bil sedaj nekoliko časa v bolnišnici. Ko je bil tam izpuščen, je nekoliko časa taval po mestu potem pa krenil v »Ljudsko posojilnico«. Tam je začel po poslopju s palico razbijati šipe in

s tem napravil zavodu 150 K škode. Bil je aretovan in izročen deželnemu sodišču, kjer je upati, da preživi zimo na državne stroške. Nasilnejši je imel pri sebi belo obrisačo s črkama V. K. in zbirko raznih uradnih štambilij, kot vzorce za ponarejo.

Vozniki na deželi, ki imajo prometno zvezo z Ljubljano, se tem potih opozarjajo, da naj ne hodijo semkaj s sammi, ker je z njimi vožnja po mestu sedaj onemogočena.

Izglubljeno in najdeno. Dijak Leopold Pehani je izgubil denarnico z manjšo svoto denarja. — G. Makso Strafello je izgubil zlat pečatni prstan, vreden 100 K. — Učiteljski Ivan Klopčič je izgubil zlato iglo. — Delavec Ivan Leutgeb je našel zlat pečatni prstan in ga oddal pri magistratu. — Kuharica Ana Podbevškova je izgubila denarnico z manjšo svoto denarja.

Uradne vesti. Na podstavi zakona z dne 7. septembra 1905, drž. zak. št. 163, o odvračanju in zatiranju svinjske kuge se v sporazumljenu s e. kr. kmetijsko družbo za Kranjsko za I. četrtletje 1909 razglašajo nastopna vrednostna tarifa, po kateri se določuje odškodnina, ki jo je plačevati po določilih navedenega zakona iz državnega zaklada za prašiče za reje in plemenske prašiče, zaklane vsled uradnega ukaza. Za prašiče za reje, ki so bili vsled uradnega ukaza zaklani in zdravi spoznani, in sicer: A. Pri prašičih za reje deželnega plemena: 1. Prašički do 3 mesecev 1 K 24 v; 2. prašički do 1 leta 1 K; 3. prašički nad 1 leto 96 v, (za kilogram žive eže). B. Pri prašičih za reje iz križanja z angleško pasmo: 1. Prašički do 3 mesecev 1 K 40 v; 2. prašički do 1 leta 1 K 18 v; 3. prašički nad 1 leto 98 v, (za kilogram žive teže). C. Pri prašičih za reje čiste (angleškega) plemena, importirani ali domače reje: 1. Prašički do 3 mesecev 1 K 48 v; 2. prašički do 1 leta 1 K 36 v; 3. prašički nad 1 leto 1 K 12 v, (za kilogram žive teže). Pri plemenskih prašičih, ki so bili vsled uradnega ukaza zaklani in zdravi spoznani, pristopi k odškodninam, dognanim po gori navedenih vrednostnih postavkah, še 25% dodatek. Za one prašiče za reje in plemenske prašiče, ki se po uradnem ukazu zakoljejo, po zakolu pa na kugi bolni spoznajo, se iz državnega zaklada povrne le polovica one odškodnine, ki bi se določila v slučaju, da bi bili prašiči po zakolu zdravi spoznani. — Oddati je mesti babice v Peči in Ihanu. Prošnje je vlagati do 10. februarja 1909 pri okrajnem glavarstvu v Kamniku. — Letni donesek za leto 1908. v znesku 1600 K Jožefa Dullerja ustanove za deklisko balo je oddati. Pravico do te ustanove imajo zakonske potomke bratov in sestra 1863. leta umrlega ustanovnika in ki so se omožile leta 1908. Prošnje je vlagati do 1. marca 1909 pri deželni vladi v Ljubljani. — 15. februarja 1909 dopoldne ob 9. ur pri okrajnem sodišču v Radovljici dražba zemljišča vl. št. 32 kat. občine Spodnje Gorje, obstoječega iz hiše št. 24 v Spodnjih Gorjeh s hlevom in drvarnico, 6 parcel njiv, 3 parcel travnikov, 3 parcel pašnikov, 1 parcelo vrta, 3 1/2 parcel gozdov. Neprimičnini je določena vrednost na 5859 K 86 vin. Najmanjši ponudnik znaša 3906 K 86 vin. — Pri deželni kot trgovskem sodišču v Ljubljani se je vpisala v združni register firma »Kmečka gospodarska zadruga na Planini pri Vipavi«, reg. zad. z omejeno zavezo. Zadruga je članica »Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani«. Člani načelstva so: Iv. Marc, Jožef Marc (na Planini 24), Jožef Marc (na Planini 101), Matija Marc, Franc Žužek in Jožef Trbižan, vsi posestniki na Planini.

Demonstracije in protidemonstracije pred sodiščem.

Zaradi napisov. — Vohunstvo v Škofji Loki.

Senat: predsednik dvorni svetnik Pajk; votanti deželnosodni svetniki Vedrnjak, dr. vitez Luščan, dr. Bosehek; državnega pravdnika substitut dr. Kremžar. V Škofji Loki in okolici s v noči od 21. na 22., 22. na 23., 23. na 24. ter 27. septembra bili zamazani ali odstranjeni vsi nemški napis pri privatnih tverdkah in tudi uradih.

Orožništvo je poizvedovalo in končno vložilo ovadbo, v kateri pravi, da je prišlo dne 22. septembra ponoči mnogo ljudi iz Ljubljane v Škofjo Loko, ki so bili pri pogrebu ustreljenih narodnih žrtev Adamiča in Lundra. V tej noči so bili potem zamazani nemški napis na krajevnih tablah, izveskih tobačnih trafik in drugih napisnih deskah, med temi tudi napis pri e. kr. uradih in e. kr. orožniški postaji. Sum, da je zakrivil ta »zločin«, leti na krojaškega mojstra Antona Tavčarja iz Škofje Loke, ki si je tisti čas izposodil posodo z barvo, potem pa na fotografa Avgusta Blaznika in delavca Vinka Pristova kot sotorilca. Vse tri da

je videla neka »zaupna oseba«. Trgovci sicer pravijo, da ne trpe nikake škode, kar pa ni res, kajti table so morali očistiti, za kar so gotovo porabili za 5 do 10 vinarjev terpenina. Pobitih je bilo tudi pri dekanu Franu Kumru v Stari Loki nekaj šip, kar mu je povzročilo škode 4 K. Našli so tudi v sobi v pritličju štiri za oreh debele kamne. Ona »zaupna oseba« je povedala orožnikom, da je bil tudi tu udeležen obtoženec Tavčar, in da so dekanu zato razbili okna, ker ni pustil zvoniti za narodni žrtvi Adamiča in Lundra.

Orožniška ovadba nadalje naveda kot pričoo Ignacija Plantariča, poslovodja Dolenčeve trrdke v Škofji Loki, ki je baje čul v Karlinovi kavarni v Škofji Loki pozivati Pristova druge navzoče, da naj gredo snemat Dolenčevu napisno desko. Pristov da je nato odšel in z njim tudi drugi, a ko je Plantarič prišel pod prodajalno, deske že ni bilo več.

Orožniška ovadba pravi dalje, da kaj več ni bilo mogoče poizvedeti, ker se v akdo boji silovitih dejanj! Tavčar in Pristov sta napravila orožnikom zanikala vsako udeležbo pri pomazanju napisov, Blaznik pa da je priznal, da je pomazal napis pri svojem sorodniku, da ve za sotorilce, pa da jih noče povedati.

Uvedla se je nato proti tem trem osumljencem preiskava zaradi hudodelstva javnega nasilstva v smislu § 85 a kaz. zak., končno pa jih je zasledovalo državno pravdnistvo le še zaradi prestopka hudobne poškodbe tuje lastnine v smislu § 463. kaz. zak.

Pri glavni razpravi pred okrajnim sodiščem v Škofji Loki so vsi trije obtoženi izpovedali, da so se kot »Sokolci« udeležili pogreba narodnih žrtev v Ljubljani. Vrnivši se od pogreba so šli v Karlinovo kavarno, od tam pa naravnost domov, ne da bi se bili dotaknili kake table niti tisti večer, niti prej, niti pozneje. Tavčar je res kupil pri mizarju Mergušu barvo, a to je bilo pozneje, ko so bile vse table že zamazane, barvo pa je hotel rabiti za prebarvanje gledališnih kulis. Blaznik je priznal, da je prebarval pri svojem sorodniku, čevljarju Blazniku napis »Schuhmacher«.

Zaslišanih je bilo potem velikansko število prič. Oba mestna stražnika, Gerbec in Kralj, nista vedela ničesar povedati, ker nista ničesar videla. Kralj je pač videl od daleč, da je kakih 10 ljudi hotelo sneti napisno desko pri trgovcu Peharju, ker je pa zavpil, so storili izginili. Poznal ni nikogar, mislil pa je, da so Puštalec, ker imajo ti pri »Sokolci« največ govoritja.

Orožniški postajevodja Rudolf Rekar je izpovedal, da mu je povedala neka zaupna oseba, katere pa ne more imenovati, ker bi potem ne imel nikake zaslobne več in bi ničesar več ne izvedel, kajti v Škofji Loki je navada, da se vse potlači, da je videla vse tri obtožence, ko so mazali napise. Ista »zaupna oseba« je povedala tudi, da je bil Tavčar tudi udeležen pri razbitju dekanovih oken. Priča se popolnoma zanese na izpovedbe te »zaupne osebe«. (Po mnenju vsakega poštenega človeka zasluži gotovo ta »zaupna oseba« za svoje vohunstvo, da bi ji napisal kdo vsaj petindvajset prav poštenih na njeno zadnjo napisno desko!)

Priča trgovec Konrad Pehar je izpovedal, da so mu zamazali napis »K. k. Tabaktrafik«, pozneje pa odnesli napisno desko z napisom »C. Pehar«, da pa ne trpi nikake škode, ker je bila deska stara in je že sam hotel napraviti novo s slovenskim napisom, ker je Slovenec. Gostilničarka Marija Dolinar je povedala hišnemu lastniku Avg. Sušniku, da so ji tudi zamazali nemški del napisa, a ta ji je odgovoril, da bi celo plačal liter vina tistemu, ki je to napravil, samo če bi vedel, kdo je. Napis pri sodišču je sluga Roš zmil s terpeninom, katerega je kupil za 20 vinarjev. In potem je cela vrsta »zavednih« obrtnikov in trgovcev, ki so imeli dvojezične napise in so jim prebarvali nemški del. Škode nima nihče nič, nekateri so celo veseli, da so jim napise pomazali, ker napravijo sedaj samoslovenske.

Mestno županstvo ima zamazana dva napisa na krajevnih tablah. Župan Niko Lenček je izjavil, da občina nima nikake škode, ker je hotela že itak odpraviti dvojezične napise in jih nadomestiti s samoslovenskimi. Vprašan, ali je resnica, da se ljudje ne upajo povedati več, ker se boje nasilstva, je izpovedal, da je to pretiravanje, da ni res, kajti večina celo odobrava pomazanje nemških napisov! (Kaj neki tu poroče orožnik in njegova »zaupna oseba«? — Poroč.)

Enako kakor župan se je izrazil tudi e. kr. cestar Fran Sušnik, ki je dejal, da cestni odbor tudi nima nikake škode, ker je že sam hotel nadomestiti dvojezične napise s samoslovenskimi.

Priči Josip Marguč st. in ml. sta oba izpovedala, starejši celo pod

prisego, da je obtoženi Tavčar kupil pri njem barvo par dni pozneje, ko so bili napisni pomazani, in sicer rjavo barvo, ne pa modre, kakršno so rabili nenaročeni slikarji. Enako je izpovedal tudi mizarški pomočnik Jazep Podgornik.

Edvard Dolenc, trgovec v Kranju, lastnik filijalke v Škofji Loki, je izpovedal, da napisna tabla, ki je izginila, ni imela nikake vrednosti, da ne trpi nikake škode.

Ignacij Plantarič, Dolenčev poslovodja, je izpovedal, kakor smo že povedali v orožniški ovadbi, ali vendar je pristavil, da se mu samo doždeva, da je šel Pristov tedaj iz Karlinove kavarne. Nova deska stane 20 K, stara je bila vredna kakih 10 K. Ko je izvedel pozneje za izpovedbo svojega šefa, potem tudi pri njem ni bila deska nič vredna.

Sodišče je vse tri obtožence oprostil, deloma zato, ker ni bilo povzročene nikake škode, pa tudi, ker krivda ni bila dokazana. »Oškodovanci« ali niso imeli škode, ali pa so stvar celo odobrvali, ker so Slovenci in žive med Slovenci. Blaznik je sicer pobarval napis pri svojem sorodniku, ali ta ne trpi nikake škode. Tavčar je res kupil barvo, ali par dni pozneje in ne modre, temveč rjavo. O Pristovu ni dokazanega prav ničesar. Osumljeni so bili vsi trije le zato, češ, ker imajo pri »Sokolci« glavno besedo.

Državno pravdnistvo je vložilo proti tej razsodbi vzklic, in deželno kot vzklicno sodišče je sklenilo zaslišati še enkrat kot pričoo Konrada Peharja.

Ta priča priše iz izpove: Tabla mi je bila res odvzeta, kdo jo je vzel, ne vem. Tabla je bila stara, od dežja oprana, razpokana. Napravil je tablo še oče moje soproge. Sam sem že mislil napraviti drugo, ne trpim prav nobene škode.

Predsednik vprašuje, kako velika je bila tabla, ali ima vsaj kako vrednot kot les.

Priča ostane pri tem, da ne trpi nikake škode.

Dr. Kremžar: Table so bile zamazane z barvo in gotovo so storile povzročili lastnikom škodo, kajti table je bilo treba popraviti, izmiti s terpeninom. Ako se kdo ne čuti oškodovanega, to ne more vplivati na razsodo dejanja samega.

Poizvedbe so dognale kot krivce samo te tri današnje obtožence. Kot take jih je imenovala orožniku »zaupna oseba«, ki je gotovo verodostojna oseba, ker bi je sicer orožnik ne bil izbral kot tako. Zato ji smemo popolnoma zaupati, ker sicer ne bi bil napravil orožnik na podlagi njene izpovedbe ovadbe, a orožniške ovadbe se izkazujejo kot resnične. Za obtožena Blaznika pa je tudi po njegovi lastni izpovedbi dokazano, da je v resnici storil očitano dejanje, vsi trije so pa bili gotovo soudeleženci in so torej tudi vsi sodgovorni za skupno dejanje. Če bi se pa sodišče ne prepričalo o krivdi drugih dveh obtožencev, naj vsaj kaznuje Blaznika, ki je dejanje sam priznal.

Predsednik proglasi nato razsodbo, pa kateri se zavrne vzklic državnega pravdnistva ter potrdi prva, oprostitelna razsodba. Sodišče sicer ni mnenja, da je bilo obtožence oprostito, ker so nekateri pričee izjavile, da ne trpe nikake škode, kajti že les sam na sebi je nekaj vreden, oprostiti pa je bilo obtožence, ker manjka dokazov za krivdo. Blaznik je sicer sam priznal, da je pomazal napis svojem sorodniku, ali tu se v resnici ne more govoriti o kaki poškodbi, ker je lastnik napis le omil in je bil tak kot prej. Za Pristova se sumi, da bi bil pri Dolencu snel desko, dokazano pa ni, da je to res storil. Ravno tako manjka vsakega dokaza za obtožena Tavčarja, zato je sodišče zavrnilo vzklic in potrdilo oprostitelno razsodbo.

Kakor je videti iz teh razlogov, se sodišče ni niti najmanj oziralo na pričevanje one vohunske »zaupne osebe«. Stvar je tembolj zanimiva, ker se to vohunjenje obrača v prvi vrsti gotovo proti sokolstvu kot takemu, kajti vsi trije obtoženci so Sokoli, in sicer, kakor so nekateri pričee poudarjale v razpravi, taki, ki imajo prvo besedo in se je sum obrnil nanje prav zato, ker so ravno Sokoli. »Zaupni vohun« torej ne bo prav daleč in svetujemo mu prav prijazno, naj opusti odslej svoje nizkotno, da ne rečemo naravnost — šuftarsko delo, kajti, kakor vidi, to prav nič ne izda, saj se nihče ne ozira na njegove denunciacije, in nikar naj več ne vtika svojega nosu v stvari, ki ga nič ne brigajo, kajti sicer, sicer bi mu znal ta nos ob prvi priliki odleteti in ostati tamkaj, kamor ga bo vtaknil. Sicer mu pa tudi prav toplo polagamo na srce, da naj si le da napraviti napis v blaženi nemščini in to s sledečim tekstom: »Der grösste Schuft in ganzen Land, das ist und bleibt der Denunziant«, in prepričan naj bo, da mu tega napisa ne bo šel nihče prebarvat! — r.

Topani Belgijci.

Poročali smo svoj čas o obravnavi, ki se je vrtila pred takojšnjim okrajnim kotkasenskim sodiščem proti celim vrstam gostilne »pri Znamenju« na Sv. Petra cesti, ki so bili obtoženi, da so v noči od 11. na 12. oktobra napadli dva četovodja 27. polka, nekoga Janesa Flucha in Janesa Schmuttererja, na Metelkovi cesti ter ju lahko ranili. Pri tem dogodku sta bila ranjena od vojakov z bajoneti šharski pomočnik I. Muhovič in sluga Josip Potočnik, proti katerima se je tudi vložila obtožba rade lahke telesne poškodbe v smislu § 411. k. z. Vsi obtoženci, med njimi tudi krojaški pomočnik Ivan Sekule, so odločno zanikali, da bi bili soudeleženi pri tem pretepu. Značilna za celo zadevo je bila izpoved orožnik Ivana Mikuša, ki je sedaj v Krškem in je tedaj izpovedal, da je prišediš po Metelkovi cesti zaslišal hrup pred cerkvijo Sroca Jezusovega in prišediš bližje, videl tamkaj dva razgrajalca vojaka ter izjavil, da je orožniška ovadba napačna, ker pravi, da so gostje gostilne »pri Znamenju« priznali, da so se udeležili onega pretepa.

Obravnava je bila prav vesela, posebno tedaj, ko so obtoženci pri povedovali o dogodku v gostilni »pri Znamenju«, kjer sta ona dva vojaka razsajala prav po »belgijski« in se jima je dimnikarski mojster Vrhovec predstavil kot baron Čodeli in jima obenem dal, na njuno izrečno zahtevo, spričevalo o idiotstvu. Vsi obtoženci so bili oproščeni.

Državno pravdnistvo je druge pustilo v miru, a vložilo je vzklic proti oprostitvi Ivana Sekule, vsled česar se je pričela vzklicna obravnava.

Obtoženec odločno zanika, da bi bil navzoč pri pretepu ter pravi, da je bil res v gostilni »pri Znamenju«, to pa zato, ker v hiši stanuje in ni imel hišnega ključa. Šel je skozi gostilno potem naravnost spat.

Kot pričee zaslišana vojaka Fluch in Schmutterer potrđita pod prisego, da sta med napadali spoznala obtožence, ne moreta pa potrditi, da bi bil obtoženec sploh imel tedaj kaj v roki, ali pa da bi bil koga udaril. Dr. Kremžar izvaja, da je bil napad na vojake gotovo dogovorjen, če pa to ne, so pa napadali gotovo imeli isti namen ter so vsi skrivni na storjenem dejanju in tudi sodgovorni za posledice. Predlaga obsodbo.

Sodišče je ugodilo vzklicu ter obsodilo Ivana Sekulo vsled prestopka po §§ 411. in 5. k. z. uporabo § 266. k. r. na 48 ur zapora in plačilo stroškov, ker je na podlagi izpovedbe pričee smatrao za dokazano, da je bil obtoženec dogovorno soudeležen pri onem pretepu, dasiravno ni dokazano, da bi on sam udaril koga.

Drobne novice.

— Revolucija na Portugalskem? Listi javljajo, da nameravajo republikanci vzpizoriti revolucijo. Armada je koncentrirana v Lisbouni, vojne ladje v pristanišču pa so pripravljene na boj. Policija je aretirala več sumljivih oseb. Po hišah so nabiti lepaki, ki pozivajo k uporni proti kralju. Za brzobjavke je že od 11. t. m. uvedena preventivna cenzura.

— Aretacija v Boryslawu. Zabeležili smo vest, da je bil v Boryslawu v Galiciji aretovan rudar Voroncov. Kakor se je sedaj izvedelo, je bil aretovan zatogadelj, ker je nadomestnim rezervistom prigovaljal, naj se pozivu na vojaško službo v Bosni ne odzovejo, marveč naj raje vstopijo v srbsko vojsko. Voroncov neče sprejemati nobene hrane.

— Nesreča v premogokopu. Eksplozijo v rovu Ajka je povzročil kratek stik električne naprave. V rovu je bilo na poslu 200 rudarjev. Od teh so jih rešili 130. Iz rova so potegnili 40 mrtvih in 14 težko poškodovanih rudarjev. Pod plastmi se nahaja še 16 delavcev, katerih rešitev pa je nemogoča.

Razne stvari.

* Nemška bestijalnost. V New Yorku je 33letni Nemeec Artur Trotter, ki je prišel ravnokar iz zapora, umoril svojo lastno mater, 77 let staro Ano Trotter. Lopov ji je prerazal vrat in potem, ko je bila nesrečnica že mrtva, ji je s sekuro odsekal glavo od trupla. V stanovanju so našli ostanke ognja in tudi glava njegove matere je bila obžgana, iz česar je izjavljati, da je skušal truplo svoje matere sežgati. Svojo mater je umoril, da si prilasti 18.000 dolarjev, kateri denar je imela ženica naložen v raznih hranilnicah. Morilca so zaprli.

* Prazgodovinsko mesto. Iz Washingtona se piše: Tajnik Smithsonovega zavoda, Charles W. Wolcott, poroča v svojem letnem poročilu, da

bodo v Arizoni v kratkem popolnoma odkrili drugo mesto Pompeji. Kongres je dovolil veliko vsoto v svrhu izkopanja prazgodovinskega mesta, ki se nahaja tam, kjer stoji mesto Casa Grande v Arizoni. Dosedaj so izkopali že mnogo prastarih poslopij, katerih največje je 200 čevljev dolgo. V tem poslopiju je 12 sob iz masivnega zidu. V srednji sobi stoji neke vrste sedež ali prestol, kateremu pravijo Pima Indijanci »sedež kralja Montezume«.

* Najlepši kolodvor na vsem svetu. Sredi Newyorka se bo v kratkem naselila Pennsylvania železnica, katera ima sedaj vse svoje glavne proge še v Jersey City. Na zapadni strani mesta namreč gradi svoj novi kolodvor, ki bo največji in najdražji, kar je kolodvorov na svetu. Kolodvor se gradi že več let in sedaj je poslopje že v toliko gotovo, da se zazorove vsakdo prepričati o velikosti imenovanega kolodvora, tudi ako nima arhitektonične podlage. Novi kolodvor bode pokrival vse veliko zemljišče med 31. in 33. ulico in 7. ter 8. Ave. Podzemske proge bodo vodile med vsemi temi ulicami in se bodo potem združile v tunel, ki bo vodil pod Hudsonom dalje v državo New Jersey. Kolodvor bo večinoma velikansko vsoto 120.000.000 dolarjev in bo zgrajen iz marmorja in granita. Zgrajen bo v slogu Tiburinovih vile rimskega cesarja Hadrijana. Poslopje bo okraшено z velikanskimi stebri iz granita, in iz tega kamenja bodo zgrajene tudi vse zunanje stene velikanske stavbe, dočim bodo notranji stebri in stene iz marmorja. Poslopje pokriva 10 oravic veliko zemljišče, tudi dvorana novega kolodvora bo nadkrijevala vse ostale kolodvorske dvorane na svetu, kajti široka bode 125 in dolga 453 čevljev. Obokani strop bo 190 čevljev visok. Za zgradbo tega kolodvora je nabavila železnična družba 1.000.000 ton marmorja, granita in železa. Pod zemljo bo mnogo več prostora, kakor je v kapitolu v Washingtonu in severozapadni kot kolodvora bo od jugoistočnega oddaljen toliko, da bi na tem prostoru lahko ležal Eiffelov stolp v Parizu. Na kolodvor bo vložilo 21 železničnih prog, in sicer v globočini 41 čevljev pod zemljo. Izkopine za te proge so tako velikanske, da bi na tem prostoru lahko stalo osem največjih oceanskih parnikov, ako bi se ta prostor napolnil z vodo.

* Konec sveta in »negi« prorok. Tričakanje sodnega dne. V Nyaick, Newyork, so imeli v nedeljo, 27. decembra izvrstno zabavo, toda pri tem je kakih 20 ljudi več ali manj zbolelo, kajti hali so se, da se prorokovanje proroka Spanglerja, ki je dejal, da bo v nedeljo sodni dan, uresniči. Ker se pa to ni zgodilo, se je Spangler tako zbal, da je neznan kam ušel. Prorokovi učenci, vsi obtoženi v belo, so čakali od jutranje zarje do polneva, da se reke izsušijo, gore razpočijo in zdrebe, New York spremenil v prah in dim, in da zletočni sami v nebesa. Prorok Spangler je prenočeval pri Mrs. Henrietti Murdockovi, toda v nebesa je izginil zelo rano, in sicer skozi zadnja vrata Murdockove hiše, med tem, ko ga je policija čakala pri sprednjih vratih. Predno je bežal, je dejal Murdockovi, da se bo z njo sešel na Marsu, kjer se bodo vsa trupla ljudi spremenila v duhove. Ko so njegovi učenci in učenke čakale na neki višini, da nastane sodni dan, so ostali meščani pripravljali tór in kokoske perje, da bi z njim namazali proroka. Vse njihovo delo je bilo zaman, kajti niti oni, niti policija ga ni mogla najti. Vsled njegovega prorokovanja se je zgodilo v mestu tudi več nesreč, kajti nekatere ženske so mišle slepo verovali in tako je nastal v marsikaki rodbini prepir, žigar posledica bodo sedaj tožbe na ločitev zakonov.

* Padel je skozi dimnik v ogenj. Stari Ezra Goodrich iz Caldwellla v Ameriki ne bo nikdar več v svojem življenju igral vlogo Santa Clausa. Na sveti večer je hotel namreč svoje goste presenečiti. Povabil je k sebi vse svoje sorodnike in znance z otroci in med tem, ko se je družba veselila, se je Ezra preoblekel v Santa Clausa in odšel na streho, od kjer je lezel skozi dimnik v svoje stanovanje. Presenečenje je pa bilo povsem drugačno, kakor je prvotno mislil. Ko je s svojim košem, polnim slasčic in igrač, srečno prišel do drugega nadstropja, mu je spodletelo in vsled tega je padel na ogenj v kamini. Tragikomičen prihod starega Ezre je povzročil med gosti veliko paniko, tako, da so vsi bežali na prsto. Njegova bela — naravna — brada je takoj odšla rakom žvižgat in na svojem sedalu je dobil take poškodbe, da bi moral dalj časa stoji obedovati.

* Najbolj zakajeno mesto na svetu je Čikago. Zdravstveni urad Čikago je namreč napravil poskus, da konstatira, koliko dima in prahu je nad mestom. V raznih višinah nad mestom so nastavili steklene posode, v katere se je zbiral prah

ki pride v zrak. S temi poskusi se je dogajalo, da se v višini 35 stopinj zbira na ta način do 6000 kg prahu in saj v enem letu.

* **Grozna osveta.** V Trinidadu, Colo. je Francisco Martinez, ki je umoril zakonsko dvojico Carmo Garcia in tudi druga dva člana te rodbine, ušel z 20letno hčerjo umorjene dvojice. Končno je umoril tudi dekle in samega sebe, ko je uvidel, da ne more več bežati pred svojimi zasledovalci, ki bi ga brezdvomno linčali, ako bi jim prišel v roke. Martinez je bil v dekleta zaljubljen, ker pa starši deklece o njem niso hoteli ničesar vedeti, je sklenil vse pomoriti, kar je tudi storil.

* **Dvoboj zaradi štirinajstletne deklice.** V Clevelandu sta se na Božič Pavel Formić in Mihael Milanović dvojebovala z noži radi 14 let stare Jupije Pičeve. Do boja je prišlo v stanovanju deklice in oba sta se bojevala v popolni temi. Kmalu potem, ko je bil boj končan, je Pavel Formić umrl, toda predno je padel, je zabolal svoj nož v glavo Milanovića s tako silo, da je tudi ta vsled zadobljene poškodbe umrl. Oba sta bila zaljubljena v imenovano deklico, in ko se je približal božični praznik, sta jo oba vprašala, ako ju mara, toda ona je odvrnila, da ima svojega izvoljenca v Evropi. Milanović je pa mislil, da je Formić bolj naklonjena in tako je odšel v njegovo sobo, kjer se je pričel z njim pripravati. Od tu sta oba prišla v kuhinjo, kjer se je pričel pretep in končno bojevanje z noži. Med bojem je skušala deklica posredovati, toda pri tem je zadobila sama nevarno poškodbo, tako, da so jo morali poslati v bolnico.

* **Dekleti napadli urednika.** V Lakewood N. J. v Ameriki sta May in Margherita Birmingham, ki hodita še v šolo, na javnem prostoru s korobačem napadli lastnika in urednika nekakega temperenega časopisa, Hary T. Hagamana. Urednika sta napadli, ker je v svojem časopisu razžalil njuno mater, ki se bavi s prodajo pive v steklenicah. Urednik je sicer dobil od sodišča za obe deklici zaporno povelje, toda obe sta do sedaj še prosti. Ko ju je mirovni sodnik Jeffrey skušal prijeti, sta deklici ušli v avtomobilu, katerega so jima pripravili meščani iz Lakewooda. Ko sta se deklici peljali skozi mesto, so ju meščani navdušeno pozdravljali. Obe se bodeta prostovoljno vrnili v mesto, kakor hitro bo določen dan za sodno obravnavo. Meščani so sedaj pričeli nabirati prostovoljne prispevke, da se s tem denarjem plača njun zagovornik. Imenovani urednik je skrajno nepriljubljen, ker je sovrvažni opojnih pijač in vsled tega mora sedaj policija čuvati njegovo hišo, ker se je bati, da jo množica ne napade.

* **Konj se splašil vsled kožuha.** V Greenwich, Conn., v Ameriki je nedavno premožni farmer S. Warren Mead kupil kožuh iz medvedove kožuhovine, ker je mislil, da ga vsled kožuha to zimo ne bo zeblo. Vendar je pa prišlo drugače, kajti kožuha ne sme nikdar obleči, kadar se kam pelje. Njegov konj prične namreč takoj, kakor hitro ugleda svojega gospodarja v kožuhu, brcati in divjati, tako da mu je samo na kočijah že napravil več škode, nego je njegov kožuh vreden. Ko je v prvi obleki kožuh, je konj brezdvomno mislil, da ima opraviti s kakim medvedom, ter je takoj razbil vso kočijo. To se je zgodilo potem vedno, kadar se je farmer približal konju, oblečen v medvedov kožuh.

Književnost

C kr. centralni zavod za meteorologijo na Dunaju izdaja za vsako leto poročila o potresih, ki so se primerili v posameznih kronovinah. Referat za Kranjsko in Goriško je velegledni slovenski znanstvenik prof. Ferdinand Seidl v Gorici. Iz njegovega vzornega poročila za lansko leto je posneti, da je imel na Kranjskem 252, na Goriškem pa 103 poročevalce. Prejel je 722 poročil.

Veterinarski žepni kalendar za godinu 1909 Tega koledarja, ki ga izdaja hrvatsko-slavonsko veterinarsko društvo, je izšel sedaj sedmi tečaj. Cena K 450. Knjiga ima izredno bogato vsebino. Poleg obširnih veterinarsko-pravnih razprav prinaša tudi različne strokovne razprave in je zlasti važen farmakološki in terapevtski del.

Imenovanja v deželni službi.

Tajna seja.
Deželni glavar otvori tajno sejo. Za zapisničarja imenuje poslanca Pogačnika in Gangla.
Deželni nadsvetnik g. Matija Zamida je bil imenovan za ravnatelja deželnih uradov v I. plačilnem razredu I. stopnja, deželni svetnik g. dr. Fran Zbašnjik za podravnatelja v II. plačilnem razredu I. stop-

nja; stavbni svetnik g. Anton Klinaar za stavbnega nadsvetnika v III. plačilnem razredu IV. stopnja. Plače se nakažejo s 1. februarjem letos.
— Pomožni uradnik Josip Pichler dobi milostne pokojnine letnih 1200 K, nadupravitelj dež. dobrodelnih zavodov Andrej Kremžar pokojnine 4320 K in upok. vodja grmske kmetijske šole, Rihard Dolenc, 3800 K, vsi s 1. februarjem t. l. — Bivšemu deželnemu glavarju plem. Deteli se dovoli letne častne pokojnine 4000 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

Stavka šolskih otrok.
Lukovica 15. januarja. Na Brdu so zaradi vpeljave nedeljenega šolskega pouka učeni vprizorili stavko. Izostali so vsi od šolskega pouka.

Ministrske konference.
Dunaj, 16. januarja. Danes dopoldne so imeli ministri posvetovanje, katerega se je udeležil češki minister-rojak dr. Žatek, ki se je snoči vrnil iz Prage.

Ministrski predsejnik pri cesarju.
Dunaj, 16. januarja. Cesar je danes ob 10. sprejel ministrskega predsednika barona Bienerttha v enurni avdijenci. Bienertth je poročal cesarju o političnem položaju v obce, in o nemških čeških konferencah posebe.

Predsankcija za italijansko vseučilsko predlogo.
Dunaj, 16. januarja. Vodja učnega ministrstva Knežer je bil včeraj pri cesarju, da je dobil predsankcijo za zakonski načrt o ustanovitvi italijanske pravne fakultete na Dunaju.

Prestolonaslednik Fran Ferdinand.
Dunaj, 16. januarja. Prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand je s svojo soprogo odpotoval v St. Muric v Švic.

Ogrski ministrski predsednik na Dunaju
Dunaj, 16. januarja. Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle je snoči dospel semkaj. Ob 11. dopoldne ga je cesar sprejel v posebni avdijenci. Popoldne bo imel posvetovanje z ministrom zunanjih del baronom Aehrenthalom, z vojnim ministrom Schönaihom in s hrvatskim banom baronom Rauchom.

Pogajanja s Srbijo.
Dunaj, 16. januarja. „Neue Freie Presse“ javlja, da se v kratkem prično direktna pogajanja s Srbijo radi aneksije Bosne.

Avstrijski bojkot turškega blaga.
Dunaj, 16. januarja. „Fremdenblatt“ zavrača trditve turškega lista „Sabah“, da so v Avstriji jeli bojkotirati turško blago.

Žrtve eksplozije v Ajki.
Budimpešta, 16. januarja. Pri eksploziji v Ajki je bilo 55 rudarjev ubitih, 18 pa težko poškodovanih. Ogeuj v rovih so že lokalizirali. V državnem zboru se vložil interpelacija o tem dogodku.

Srbsko ministrtvo odstopilo.
Belgrad 16. januarja. (Pos. brz. „Slov. Nar.“) Vlada je včeraj dala ostavko in sedaj se nadaljuje pogajanja med starimi in samostojnimi radikalci o sestavi novega kabineta. Govori se, da sestavi vlado staroradikalci Stojan Protić. Ali to je samo verjetna kombinacija, ker je sploh še prezgodaj govoriti o novem kabinetu, za katerega sigurno je samo to, da odstopita sedanji minister zunanjih del dr. Milovanović in vojni minister general Živković, ki je v sedanjih časih radi velikih svojih sposobnosti absolutno potreben. Drugodi sprememba vlade nikakor ne znači spremembe politike, posebno zunanje, ki ostane nespremenjena.

Anglež za Srbe.
Belgrad 16. januarja. „Stampa“ poroča, da je postal angleški profesor James odboru za narodno obrambo 260 dinarov v zlatu s pismom, v katerem poziva Srbe, naj storijo vse, da izženejo Nemce iz Bosne.

Na Portugalskem ni revolucije.
Lisbona 16. januarja. Uradno se dementuje vse vesti, da bi bila na Portugalskem izbruhnila revolucija.

Darila.

Upravništvo našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metod: Pevsko društvo „Slavec“ 15 K, mesto venca na krsto svojega častnega člana dr. B. Ipavca. — G. Vehovec v Logatcu 2 K, kot zgubljeno stavo. — G. Rado Jereb v Kostanjevici 10 K, iz dveh kazenskih poravn. — G. dr. Mirko Triller v Radovljici 3250 K, kot skupilo g. Olge Žunove za prodani punč na Silvestrovem večeru „Sokola“ v Radovljici. — G. Mimica Grudnova na Vinici nabrala v veseli družbi v gostilni gosp. Fajdige v Sodražici 3 K, v domači gostilni na Vinici pa 1 K skupaj 4 K. —

G. Anton Gnuš, nadučitelj v Dolu nabral na kmetaki veselici v Hrastniku 9 K. G. Ravnikar iz Domalja pa je daroval 4 K skupaj 13 K. Skupaj 7650 K. Srčna hvala!

Za žrtve 20. septembra 1908: G. L. Grünfeld nabral 450 K. — Gosp. Alb. Hauptman na Jesenicah 5 K. — G. Jos. Rožič na Jesenicah 1 K. Skupaj 1050 K. Srčna hvala!

Za spomenik žrtvam: Tiskarna Laginja i drug v Pulju 8 K. Srčna hvala!
Za slov. visokošole v Gradcu: G. M. Spindler 650 K, katere so darovali finančni uradniki v Kamniku mesto venca na krsto dr. I. Mraka. — Živeli!

Za slov. visokošole na Dunaju: G. M. Spindler v Kamniku 650 K, katere so darovali finančni uradniki v Kamniku mesto venca na krsto dr. I. Mraka. — Živeli!

Pro Calabria et Sicilia: Do 15. t. m. je odborov blagajnik lekarnar Piccoli v Ljubljani prejel naslednja darila: župan Ivan Hribar 200 K, trgovec z lesom Grassi 200 K, I. C. Maver 100 K, lekarnar Piccoli 100 K, Gdč. L. A. in M. Piccoli 100 K, G. & R. Fritz-Pezoldt-schüss, veleprodajec Dunaj 100 K, Francisco Cascio 100 K, bratje Serravali & Pontello 60 K, dr. Faleschini 50 K, Ant. Staual, trgovec 50 K, Cesare Menardi 50 kron, Leonardo Galante 50 K, lekarnar pl. Trnkoczy 50 K, dr. Piccoli 30 K, St. F. C. Tauscher 30 K, Lilleg, trg 20 K, Tenente, trg. 20 K, Perdan, trg 20 K, Mihael Kastner 20 K, F. C. Röger sen. 20 K, Ivan Jax 15 K, Polkovnik plem. Lukane 10 K, dr. Zrnik 10 K, profesor Funtek 10 K, Leopold Bürger, trgovec 10 K, gdč. Königsberger 10 K, gdč. Vehar, voditeljica strokovne šole 10 K, tovarnar Lüdersdorf, žalec 10 K, F. E. Zupan 10 K, Jakob Kapsch 10 K, Milan Rosner 10 K, Adolf Lorant 10 K, tovarnar Glaser, Dunaj 10 K, vinotržec Zajec, Šiška 10 K, tovarnar Scholz, Gradec 10 K, Gdč. Mattanovič, učiteljica 10 K, lekarnar Roblek Radovljica 6 K, magistratni svetnik Sešek 5 K, tovarnar Pecher, Dunaj 5 K, Mate in Marija Strkovič 4 K, Fettich-Frankheim 3 K, Josipina Žagar 3 K, N. N. 2 K. Skupaj 1563 K.

Avstrijska spočitelna. Na želodcu bo ehajočim ljudem priporočati je porabo pristnega „Mollvege Seiditz-praska“, ki je preskušeno domače zdravilo in vpliva na želo dec kripolino ter pospešuje na prebavljenju in sicer z rastjočim uspehom Skatljica 2 K. Po poštne povzetai razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, o. in kr. dvorni zagajatelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znakom in s področjem 5 8-1

Kašljajoče opozarjamo na inserat o Thymomel Scillae, preizkušenem izdelku, ki ga pogosto zapisujejo zdravnikom.

Učinek, ki hladi, blaži bolečine in odstranja vsako vnetje, kar ugodno pospešuje začetnje je pridobil in ohranil svetovni sloves iz ornega domačega zdravila praškemu demučemu mazilu iz lekarnice P. Fragnerja e. kr. dvornega čobavitelja v Pragi. Ker se vedno bolj razširja, dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnicah. Glej inserat.

„TRANSYLVANIA“
4:00 SEC. 9
Generalno zastopstvo za Avstrijo pri gg. Baronsfeld & Wedekind, Dunaj IX 3 Schwarcsp. Unterstrasse 18.

152 1 Naši dedje bi se čudili
če bi mogli videti, kako se je razvil zimski šprt. Sankanje, bobsley in ski se ne gujejo in zimske športne zabave so postale prireditve odličnega občinstva. Seveda je zimski šprt resnično zdrav, ampak samo ako se skrbno varujemo prehlaja. Ta pa storimo prav lahko s tem, ako med vožnjo vselej kako sodensko mineralno pastijo (pristno Fayevo) razpustimo v ustih. Davno je že znano, da Fayeve pristne sodenice že dobijemo prehladitev hitro odstranijo. Dobiva se po vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami. Generalno zastopstvo za Avstro-Ogr.: W. Th. Guntzer, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse št. 17. 3

Proti zobobolu in gnilobi zob
izborne deluje dobre znana antiseptična
Melusine ustna in zobna voda
ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 steklenica s navodom 1 K.
Bi gorodnemu gospodu M. Levstiku, lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna voda je najboljšo sredstvo zoper zobobol, odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je neprekosljiv pripomoček proti gnilobi zob, zato jo vsakomu najtopleje priporočam. Obenem pa prosim, pošljite še 3 steklenice Melus. ustne in zobne vode. Dovolim, da to javno ostanite, ker je res hvala vredno.
Leopold Gangl, mestni tajnik. Metlika, 24. aprila 1905.
Dož. lekarna Mil. Loustoka v Ljubljani; Rosljova cesta št. 1
poleg novegrajnega Fran Jožičevega tabli. mostu. 203

„Menthogom“
mentholovi gumasti srdesci jačijo glasilke, varujejo pred prehladi, povzročajo jasen, čist zrak, razkrajajo slez.
Cena 3katišlet E 1-20.

Dobivajo se po lekarnah.
Zaloga in razpošiljanje: 4367-4
Nadvojvode Karla lekarnica
Dunaj II/8. Erzherzog Karplatz 14.

Umri so v Ljubljani.
Dne 12. januarja: Berta Punčoh, kramarjeva hči, 5 let, Privoz 8. — Jernej Podbevšek, delavec, 39 let, Vegove ulice 4.
Dne 13. januarja: Veronika Košir, nadkurjačeva hči, 1 leto, Sv. Petra cesta 101.
Dne 15. januarja: Bohuslava Kos, čevljarjeva hči, 2 leti, Florijanske ulice 19.
V deželni bolnici:
Dne 11. januarja: Ivan Bodalič, delavec, 51 let. — Terezija Dolinar, delavčeva žena, 32 let.

Žitne cene v Budimpešti.
Dne 16. januarja 1909.
Termin:
Pšenica za april 1909. za 50 kg K 12.48
Pšenica za oktober 1909. za 50 kg K 1.71
Rž za april. za 50 kg K 9.95
Koruzna za maj. za 50 kg K 7.22
Oves za april. za 50 kg K 8.50
Efekt v. 5 vin ceneje.

Meteorološko poročilo.
Vlaka nad morjem 206. Srednji snežni sloj mm 20.7

Januarja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebes
14.	9. zv.	728.1	0.0	sr svzhod	oblačno
15.	7. zv.	730.7	-1.9	sl svzh.	
	2. pop.	730.3	1.1	sl svzhod	

Srednja večerajšnja temperatura 1.7, norm. 2.6. Padavina v 24 urah 0.0 mm

Pašla Škerl
včeraj zvečer ob 6. uri, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 26. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 3 uri popoldne iz hiše žalosti, Karlovska cesta št. 11, na pokopališče k Sv. Križu.
Maše zadušnice se bodo služile v župni cerkvi sv. Jakoba. 302
Lahka ji bodi zemlja.
Ljubljana, 16. januarja 1909.

Josef in Marija Škerl, starši — Viktor, Ernest, Milan, bratje — Alojzija, slava, Gabrijela Kossor roj. Škerl, sestre.

Pri otročjih boleznih
potrebujemo se često kisline preganjajoča sredstva in zatorej opozarjajo zdravnik zaradi milega vplivanja svojega na

GISSHÜBLER
katero radi zapisujejo pri želodčevi kislini, škrofeljni, krvici, otekanji žlez i. t. d., ravno tako pri katarih v sapniku in oslovskem kašlju. (Dvornega svätm. Löschner-ja monografija o Giesshübl-Slatini.) 199-2

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih špecerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah

Zahvala.

Podpisano gasilno društvo izreka tem potom slavni c. kr. priv. zavrnjenemu družbi „Anstalt Fentel“ v Ljubljani za veliki dar v znesku 100 K, naklonjen kot nagrado za pomoč povodom požara tovarne za usnje g. Karola Pollata v Kranju dne 4. decembra 1908, svojo najtoplejšo zahvalo. 287

Prostovoljno gasilno društvo v Kranju
dne 13. januarja 1909.
Janko Sajovic, Ivan Piro,
načelnik. blagajnik.

Svarilo!

Hudobni in škodoželjni ljudje so razstrosili o meni neresnično govorico, češ da pod tujim imenom jemljem na up blago in druge stvari. Izjavljam, da jaz, odkar sem vrnil v Ljubljano, nisem vzel nobene stvari ne na obroke in tudi ne drugace in dom vse opravilovec brez razloška kazenske zasledoval. 302

V Ljubljani, 16. januarja 1909.

Janko Hergant
knjigoveški pomočnik.

Učenec

z dobrimi izpričevani se sprejme pri tvrdki Jax na Dunajski cesti št. 17. 297

Klavir

(Mignon) se cenó prodá na Marije Terezije cesti 26, I. nadst. 398

!! Čudite se !!

4 pari čevljev za samo K 6.90
Zaradi nakupa ogromnega števila obutvi se bode samo kratek čas oddajalo po tej sramotno nizki ceni: 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trakove z močno zbitimi, jakimi podplati s posebno finim usnjem obšitih, veleelegantni najnovejša oblika in močni. Velikost na cm ali po številkah. Vsi štirje pari stanejo samo 6.90 K. Pošilja se po poštne povzetai. Zamenja dovoljena, tudi denar brez neprikl. nazaj. 281

L. Zweig, Krakov 50/20.

Iščemo nevest

ki si nameravajo napraviti opremo! istotako lako kupijo vse blago za gospodinjstvo najceneje v tkalnici

Bratje KREJCAR

Dobruška št. 9137 (Češko).
Prepričajte se in naročite še danes po nižnji ceni: 6 kosov rjuh la 150/200 cm velikosti, K 15.— franko; 6 kosov rjuh la 150/200 cm velikosti K 16.50 franko; 1 kos irske tkanine la 20 m. dolgosti K 11.— franko. Tucač batistovih žepnih robcev K 3.— franko. 30 metrov najfinejših ostanok popolnoma brez napake, 3-8 metrov dolgosti K 24.— (Vzorci od ostanok se ne razpošiljajo.) Vzorci od vsega platnena in baževinasta blaga gratis in franko.

Uradno dovoljena
Se 15 let obstoječa
najstarejša ljubljanska
osredovalnica stanovanj in služeb
G. FLUX
Gesposke ulice št. 6 259

išče nujno: nekaj kuharic, gospodinj, postelj in hišen za Ljubljano in zunan; 2 komorni strežnici v grofovskih hiše; kočija za na deželo; 2 natakarici v račun v Gorico in na Stajersko, dober zaslužek.

Potulna tukaj.
Vestna in kolikor možno hitro postreže sazotavljen
Zunanjim dopisom je priložiti znakmo za odgovor.
Prosi se za natančni naslov.

„TRANSYLVANIA“
4:00 SEC. 9
Generalno zastopstvo za Avstrijo pri gg. Baronsfeld & Wedekind, Dunaj IX 3 Schwarcsp. Unterstrasse 18.

GISSHÜBLER
katero radi zapisujejo pri želodčevi kislini, škrofeljni, krvici, otekanji žlez i. t. d., ravno tako pri katarih v sapniku in oslovskem kašlju. (Dvornega svätm. Löschner-ja monografija o Giesshübl-Slatini.) 199-2

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih špecerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah

Globoko potrtem srecem naznanjamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem pretuzno vest, da je Bogu vsomogočnemu dopadlo poklicati k sebi našega iskreno ljubljenelega soproga, oziroma očeta, gospoda

Avgusta Benigarja

trgovca
ki je danes ob polu 12. zjutraj po dolgi mučni boleznih, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 51. letu starosti mirno izdihnil svojo blago dušo. 293
Pogreb neopozabnega rajnika se vrši dne 17. ob 3/4. popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 15. januarja 1909.
Globoko žalujoča rodbina Benigarjeva.
Brez vsakega posebnega obvestila.

Slovenske tvrdke v Ljubljani.

Briveci:

Paškal Domianović
brivec,
Dunajska cesta št. 6.

Stanko Kelšin
brivec
Kopitarjeve ulice št. 1.

Julij Sikutrič
brivec in lasničar
Marije Terezije cesta št. 11.

S. Strmoli
brivec in lasničar.
Zaloga lasnih mrežic,
Pod Trančo št. 1.

Čevljarji:

Fran Medic
čevljarski mojster, trgovina s čevlji za go-
spode, dame in otroke, Sv. Petra cesta št. 2.

Ivan Zamljen
čevljarski mojster,
Kongresni trg št. 13.

Čevljarne:

Josipina Herisch
zaloga čevljev češke tovarne,
Židovske ulice št. 7.

Drožarji:

Drože: Jugoslovanska drožarna
Fran Golob & Jos. Polak
Ljubljana.

Makso Zaloker
prva izdelovalnica žitnih drožij,
Kladzrne ulice 17. Rečne ulice št. 5.

Gostilne, restavracije:

Češka
budejeviška pivnica
Sv. Petra cesta št. 26.

Plzenski sanatorij pri Roži
priporoča plzenski „Prazdroj“ v stekle-
nicah. Izvirna napolnitev.

Galanterijsko blago:

J. Frisch
trgovina potovalnih predmetov ter usnjeno-
galanterijskega blaga,
Marijin trg št. 3.

Fr. Igljč
trgovina s papirjem in galanterijskim blagom,
Mestni trg.

J. Praznik
trgovina s papirjem,
Stari trg št. 24.

A. Skulj
trgovina s papirjem,
Poljanska cesta št. 12.

Kleparji:

Ivan Remžgar
klepar,
Florijanske ulice št. 15.

Knjigarne:

Narodna knjigarna
Zaloga papirja, šolskih in drugih knjig
Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Knjigoveznice:

Knjigoveznica
Katol. tiskovnega društva
Kopitarjeve ulice, II. nadstropje.

Lekarne:

M. Ph. Josip Čizmar
lekarna „pri Zlatem orlu“,
Jurčičev trg.

Lekarna Trnkoczy
Ljubljana
Mestni trg (poleg rotovža).

Mizarji:

Simon Praprotnik
stavbno mizarstvo, izdelovanje omar za
led, obrat s stroji, Jenkove ulice št. 7.

Alozij Trink
mizarski mojster
Linhartove ulice št. 8.

Ignacij Vehar
mizarski mojster,
Gradaške ulice št. 12.

Manufakturno blago:

Janko Češnik
„pri Češniku“
trgovina z manufakturnim blagom
Stritarjeve ulice Ljubljana Lingarjeve ulice.

J. Kostevc
modna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra
cesta št. 4.

Lenasi & Gerkman
trgovina s suknemim blagom,
Stritarjeve (Špitalske) ulice.

J. Lozar
manufakturna trgovina
Mestni trg št. 7.

Manufakturna trgovina
„pri Cirilu in Metodu“
(lastnik Ivan Miklavc)
Lingarjeve ulice št. 1.

A. & E. Skaberne
trgovina z manufakturnim blagom
na debelo in drobno,
Mestni trg št. 10.

Fr. Ks. Souvan
manufakturna trgovina na debelo,
Francovo nabrežje.

Souvan Fran. Ksav.
manufakturni trgovini na drobno,
Mestni trg, nasproti mest. magistrata.

Feliks Urbanc
manufakturna trgovina na debelo in
na drobno
Vogal Miklošičeve in Sv. Petra ceste.

Feliks Urbanc
trgovina z manufakturnim blagom
Pod Trančo št. 2.

Modno in meš. blago:

Lud. Dolenc
zaloga na debelo z pleteninami, modnim in
drobnim blagom vsake vrste, Kongresni trg 14.

Pavel Magdič
modna trgovina, narodne vezenine,
Prešernove ulice št. 7.

Matej Orehek
trgovina z mešanim blagom,
zaloga modernih oblik,
Kolodvorske ulice št. 26.

Josipina Podkrajšek
modna trgovina,
Jurčičev trg.

E. Skušek
modna trgovina za gospode,
Mestni trg št. 19.

A. Šinkovic dediči
modna trgovina,
Mestni trg št. 19.

Katinka Widmayer
trgovina z vsakovrstnim blagom za otroke
dame in gospode, „pri Solncu“ za vodo.

„Pri
nizki cen“ **Žargi** Sv. Petra
cesta št. 2.
velika izbira zimskih potrebščin in potrebščin
za kraj, če in šivilje.

Franc Zorec
trgovina z mešanim blagom, manufakturno in
potrebščinami za šivilje,
Martinova cesta št. 23.

Franc Zorec
trgovina z mešanim blagom in moko,
Sv. Petra cesta št. 21.

Opreme za neveste:

Anton Šarc
domači izdelek rjuh in vaješenc od pripro-
stega do najfinejšega, Sv. Petra cesta št. 8.

Anton Šarc
domači izdelek srajc, korsetov, spalnih
srajc in kril, Sv. Petra cesta št. 8.

Anton Šarc
srajce za gospode, spalne srajce,
spodnje hlače itd., Sv. Petra cesta 8.

Peki:

Avgust Jenko
pekovski mojster,
Marija Terezija cesta št. 7.

Perilo:

Marija Alešovec
perilo za gospode in dame, opreme,
učilišče za šivanje perila,
Elizabetna cesta št. 6.

Platno:

Anton Šarc
platno za rjuhe in za telesno perilo,
Sv. Petra cesta št. 8.

Anton Šarc
prti, prtiči, brisalke, namizne oprave
za kavo, robove itd., Sv. Petra cesta 8.

Posojilnice:

Kmetska posojilnica
ljubljanke okolice, sprejema hranilne vloge
in daje posojila, Dunajska cesta št. 17

Pralnica, svetlolikal.:

Anton Šarc
parna pralnica z električnim obratom,
Kolodvorske ulice št. 8.

Anton Šarc
svetlolikalnica ovratnikov in manšet,
Kolodvorske ulice št. 8.

Anton Šarc
pranje in likanje bluz, zastorov in
finega perila, Kolodvorske ulice št. 8.

Slaščičarne:

Rudolf Bischof
slašičarna,
Poljanska cesta št. 22.

Stavbniki:

Tehnična pisarna
Karol Holinsky
arhitekt in mestni stavbnik,
Selenburgove ulice št. 4, II. nadstropje.

Ivan Ogrin
stavbnik
Karlovska cesta št. 5 (I. nadstropje).

Špecerijsko blago:

Berjak & Sober
špecerijska trgovina in žganje
Ljubljana, Vodnikov trg št. 2.

Josip Boltar
trgovina z mešanim blagom,
Florijanske ulice št. 17.

Štefan Mencinger
trgovina s špecerijskim, delikatesnim
in mešanim blagom,
Martinova cesta št. 18.

T. Mencinger
trgovina s špecerijskim blagom in delikatesami,
Sv. Petra cesta št. 37 in 42.

Božidar Pavčič
trgovina z manufakturnim in špecerijskim
blagom,
Zaloška cesta št. 15.

Fr Sark
trgovina s špecerijskim blagom, deželnimi
pridelki in moko
Marije Terezije cesta št. 11 (Kolizej).

Jos. Sekula
špecerijska trgovina, zaloga žime in morske
trave, Sv. Petra cesta št. 14.

A. Sušnik
trgovina špecerije, železnine in raznih
barv. — Zaloška cesta št. 21.

A. Šarabon
trgovina s špecerijskim blagom, žganjem in
deželnimi pridelki na drobno in debelo,
Zaloška cesta št. 1.

A. Šarabon
glavna zaloga rudninske vode,
Zaloška cesta št. 1.

A. Šarabon
Novo urejena pražarna za kavo in mlin za
dišave z električnim obratom.
Zaloška cesta št. 1.

A. Šarabon
zaloga brinja in sliv ze žganjekuho,
Zaloška cesta št. 1.

And. Verbič
trgovina z mešanim blagom,
Turjaški trg št. 1.

Tapetniki:

Anton Obreza
tapetnik in dekorater,
Selenburgove ulice št. 1.

Urarji in zlatarji:

H. Sutner
urar, trgovina s slatnino in srebrnino,
Mestni trg št. 27.

Usnje:

Fran Mally
trgovina s usnjem
Rešjeva cesta št. 2.

Josip Seunig
zaloga vsakovrstnega usnja in čevljarskih
potrebščin na debelo in drobno,
Prešernove ulice.

Vezenine itd.:

Toni Jager
trgovina ročnih del
Židovske ulice št. 5.

F. Meršol
trgovina z drobnim in modnim blagom,
vezenine, ročna dela, predtiskarija.
Mestni trg št. 18.

Vrtnarji:

Anton Bajec
ovetlični salon pod Trančo,
vrtničarja Karlovska cesta št. 2.

Ivan Bizovičar
umetni in trgovski vrtnar,
Kolizejske ulice št. 16.

Zastopstva:

Jos. Zidar
glavni zastopnik za Kranjsko hrvaške vele-
žganjarne za slivovko in tropinovec A. Her-
manna v Varaždinu, Dunajska cesta št. 31

Jos. Zidar
različna zastopstva, komisijska trgovina z
žitom, trgovina z lanenimi tropinami na debelo,
Dunajska cesta št. 31.

Železninske trgovine:

Valentin Golob
trgovina z železnino in kuhinjskimi
predmeti, Mestni trg št. 10.

A. Sušnik
trgovina železnine, Roman in Portland ce-
menta, kuhinjske posode itd.,
Zaloška cesta št. 21.

Ključavničarji:

Jos. Rebek
ključavničarski mojster,
Francovo nabrežje št. 9.

Slikarji:

Brata Eberl
črkoslikarja, t. varna barv in lakov,
stavbna in pohištvena plekarja,
Miklošičeve ulice št. 4.

Anton Petek
sobni slikar,
Poljanski nasip št. 52.

Razne tvrdke:

Ivan N. Adamič
prva kranjska vrvarna in trgovina konopnine,
Sv. Petra cesta št. 33.

Matko Arko
trgovina z lesno, pletarsko in sitarsko robo,
zaloga otroških vozičkov žime in morske trave,
v Ljubljani, semeniščno poslopje.

Jakob Babnik
vodovodni instalater
Poljanska cesta št. 3.

Glavna zaloga za južne dežele
češke delniške pivovarne
v Českih Budejovicah
Sv. Petra nasip št. 27.

M. Franzl
mehanično pletenje na stroj,
Privoz št. 10.

Götzl ml. & Lebar
rezbarstvo, pozlatarstvo in izdelava modernih
okvirjev
Turjaški trg št. 1.

Brata Hlavka
izdelovatelj kirurških in otropedičnih
predmetov in bandaž, Prešernove ulice.

J Janc
trgovina delikates in praške šunke,
Wolfve ulice št. 1.

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev,
Sv. Petra cesta št. 62 a.I.

Fran Kollmann
zaloga porcelana in steklenine
Mestni trg.

Ludovik Krema
fotograf,
Sv. Petra cesta št. 27.

Lavrenčič & Domicelj
nasl. Karol Meglič
žitna trgovina, Dunajska cesta št. 32.

Fr. Mally & dr.
parna opekarna
Rešjeva cesta št. 2.

Peter Matelič
plakater in snažilec stanovanj
z Vacuum-Cleaner,
Škofjske ulice št. 14.

M. Pakič

prvi kranjski lesni, kosariški in rešetarski
obr. — Sanke.
Pogačarjev trg.

V. H Rohrmann

trgovina z vegetabilijami in deželnimi
pridelki in izvoz sadja na debelo
Sv. Petra cesta št. 28.

Fr. Sax

elektr. tehniška obrt,
Gradišče št. 17.

Ivan Sirk

trgovina s suhim mesom, Šolski drevored,
stanovanje Poljanska cesta št. 70.

F. Smolč

plakater, snažnje oken in stanovanj,
Selenburgove ulice št. 6.

Fr. Ševčik

puškar in trgovec z orožjem,
Židovske ulice št. 8.

Josip Škerlj

spedijsko podjetje
Kongresni trg št. 16.

Jos. Škerlj

prevoz pohištva,
Kongresni trg št. 16.

Josip Vidmar

zaloga dežnikov in solničnikov
Pred škofijo št. 19 Prešernove ulice št. 4
Stari trg št. 4.

Ivan Zupančič

metlar,
Karlovska cesta št. 6.

Radi pomanjkanja krme **po ceni**
prodam

dvakonja

(šimelna) po 15 pedi visoka, po šest
let stara, pripravna za kočijo. 283-1
Naslov v uprav. „Slov. Naroda“

4671-9

Dobiva se povsod.

Krasno
BLUZE
največja izbira v svili in drugem
modnem blagu tudi po meri.
Vsakovrstna krila, perilo
in otročje oblekce
priporoča po najnižjih cenah
M. KRISTOFIČ
por. Bucar
STARI TRG št. 28.

Geno češko
posteljno perje!
5 kg novega skubljenega
K 12—, belega, jako mehkega skub-
ljenega K 18—, K 24—, snežno be-
lega, mehkega, skubljenega K 30—,
K 36—. Pošilja se franco proti povzetju.
Tudi se zamenja ali nazaj vzame
proti povrnitvi poštnih stroškov.
Benedikt Sachsel, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 4692 5

Za dušljivi kašelj
in druge vrste oslovskega kašlja pri o-
trokih in odraslih se po zdravniških po-
ročilih dobro obnaša kot dragocen in uč-
kovit izdelek

Thymomel Scillae.
Prof. Prosim, vprašajte zdravnika. 24
Steklenica 2-20 K, po pošti frako, če se
pošlje denar naprej 2-90 K. 3 stekl., če se
pošlje denar naprej 7 K. 10 steklenic, če se
pošlje denar naprej 20 K.
Izdelovanje in glavna zaloga
B. FRAGNERJEVA LEKARNA
8539 c. in kr. dvorni dobavitelj. 16
Praga III., št. 203.
Dobiva se po skro vseh lekarnah.

Posite na ime
izdelka, izdelo-
valca in var-
stveno znamko.